

Dissertatio miscella anatomico-practica inauguralis de mutuo intestinorum ingressu, et aliis machinae humanae extraordinariis ... / Eruditorum examini submittit Cornelius Henricus Velse.

Contributors

Velse, Cornelius Henricus.
Royen, Adrianus van, 1704-1779.

Publication/Creation

Lugduni Batavorum : Apud Johannem Luzac, 1742.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/vup6wyyf>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

DISSERTATIO
MISCELLA ANATOMICO-PRACTICA
INAUGURALIS
DE
MUTUO INTESTINORUM
INGRESSU,
ET
ALIIS MACHINÆ HUMANÆ
EXTRAORDINARIIS.

QUAM

ANNUENTE DEO TER OPT. MAX.

Ex Auctoritate Magnifici Rectoris,

D. ADRIANI VAN ROYEN,

MEDICINÆ DOCTORIS, EJUSDEMQUE FACULTATIS, UT ET BOTANICÆ
IN ACAD. LUGD. BAT. PROFESSORIS ORDINARIJ,

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu,

& Nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ Decreto,

PRO GRADU DOCTORATUS,

Summisque in MEDICINA Honoribus, & Privilegiis
ritè ac legitimè consequendis,

Eruditorum Examine submittit

CORNELIUS HENRICUS VELSE, Haga Batavus.

Ad diem 21. August. 1742. horâ, locoque solitis.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud JOHANNEM LUZAC, 1742.

OFFICE OF THE
SECRETARY OF THE
NAVY
WASHINGTON, D. C.
MAY 10 1898

DEPARTMENT OF THE NAVY
OFFICE OF THE SECRETARY
WASHINGTON, D. C.
MAY 10 1898

DEPARTMENT OF THE NAVY
OFFICE OF THE SECRETARY
WASHINGTON, D. C.
MAY 10 1898

DEDICATIO.

*VIRIS REVERENDISSIMIS, CELEBERRI-
MIS, AMPLISSIMIS.*

D. HENRICO VELSE,
SACRORUM IN ECCLESIA HAGANA IN-
TERPRETI, PARENTI SUO.

D. JOANNI FREDERICO
GRONOVIO.

MEDICINÆ DOCTORI. CIVITATIS LEIDA-
NÆ SENATORI. BOTANICES, SCIENTIA-
RUMQUE RELIQUARUM NATURALIUM,
IN PRIMIS STUDIOSO.

D. ABRAHAMO GRONOVIO,
CELEBRATISSIMÆ ACADEMIÆ HUIUS BI-
BLIOTHECARIO.

D. CAROLO CRUCIO,
J. U. D. CIVITATIS LEIDENSIS SENATORI,
ET SCABINO.

COGNATIS SUIS OMNI HONORE NUN-
QUAM NON VENERANDIS.

D. JOANNI

D. JOANNI NATHANAËLI
LIEBERKUHNI.

MEDICINÆ DOCTORI, ACADEMIÆ CÆSA-
REÆ LEOPOLDINÆ NATURÆ CURIOSO-
RUM COLLEGÆ; SOCIETATIS BEROLI-
NENSIS MEMBRO; CHIRURGICIS ALIIS-
QUE MECHANICIS ARTIBUS PRÆCLARO;
AMICO SUO.

gnoscite, Summi, atque Nobilissimi Vi-
ri, Nomina Vestra Præclara levi-
denti Opellæ præscribenti. Mea Ve-
recundia, & Vestri Reverentia, au-
dax ejusmodi institutum tantum non
suppresserat, nisi Beneficiorum haud
occultorum grata recordatio, publice
etiam profitenda, fulciret, & ad audendum firmaret.

Vos quippe (namque Te, Optime Parens, pro meritis
ut celebrarem nec Tu velis, nec mea ferat modestia) Vos,
inquam, Gronovii, Par Fratrum Nobile, digna tanti
nominis Soboles, nec scientiarum paternarum avularumque,
quin nec plurium, exsors; Sed & Tu, Carole Cruci, docti
Sanguinis atque generosi per utrumque Parentem hæres
haud degener; Me, cum cujuscunque generis Honoribus
maestatum, tum Studiorum feliciori viâ ductum, & En-
cheiresibus ad investigandas Res Naturales novis instru-
ctum, quin & earundem Supellectile Splendida auctum,
dimittere benigne voluistis: Et poteras hoc Tu, absque ulla
proprii fundi calamitate J. Frederice Gronovi, in cujus sinum
ex cunctis ferme cogniti Orbis terrarum latebris, ne Afri-
câ, ne Americâ quidem, renuentibus, naturæ Curiosi
certatim congerunt, quidquid alibi in Herbis, Plantis,
Mineralibus, Piscibus, similive Studiorum Physicorum
apparatu, rarius, unde curtam aliorum supellectilem, ip-
se semper satis dives, copiose ditare possis.

Tu denique, vir Doctissime, Artifex Dexterrime,
Humanissime J. N. Lieberkuhne, me, nihil tale ambi-
re, vel sperare, ausum, sponte tua suscepisti, fovisti,
& ex multiplici, qua tunc fulgebas Lugduni Batavorum,
ante Jenæ, post apud eruditam Britanniam, nunc deni-
que Berolini, arte Mechanica, Anatomica, Dioptrica,
nonnulla, nec vulgata, Tibi autem longo sumentium, &

*

Ex-

Experimentorum firmate adepta, patefaciendo bear
voluisti; inter quæ semper memori mente gratissimus co-
lam admirabilem illam tuam Encheiresin, quâ densissi-
mam quamque vasorum subtilissimorum texturam, &
materiâ antisepticâ, cito lapideæ instar indurescenti, ubi-
que continuâ & æquabiliter sparsâ, eleganter adimplet,
& eorundem, nec non Insectorum, partes tenuissimas Mi-
croscopis, Tui etiam Artificii, quibus paria sese terere
non posse candide fatentur artis Primarum, admirabili di-
gitorum agilitate adaptas.

Tuum autem illud Exemplum, & aliorum Lauda-
tissimorum Juvenum Amicitiam, atque Favorem, mihi con-
ciliavit. Interque eos, vel Fratris tui germani, nec non
Istius, cujus Carmen ad me missum simul cum Epistolâ
comute, post hæsitacionem satis longam & molestam, (dum
hinc vetat pudor, & tenuitatis meæ conscientia, illinc
jubet, sub spe mea, parabilis nimiorum Encomiorum,
ex more per Academias satis vulgato, venia, & Opti-
mi Juvenis seria voluntas) huic Dissertationi subjungo,
non ut demonstrum quam Verè, sed quam Benevolè, ce-
cinerit ista & scripserit; quamvis etiam Epistola aliquid
etiam boni inter Juniores exempli offerat in promisso, pe-
titoque, mutuo Studiorum Commercio.

Habetis Publice Strictimque, Summi atque Nobilissimi
Viri, rationes ausuum meorum præcipuas, quas ut Ve-
litis, precor, tam Benigne excipere, quam sincerè ego
Deum T. O. M. Supplex Veneror, ut Vos in Ecclesiæ,
Reipublicæ, & Bonorum Omnium Commodum, quibus-
cunque Gratia Divinae Documentis abunde Maectatos,
diutissime Servet Incolumes; qui me Vobis ad omne ge-
nus Officiorum, & in perpetuum, Obstrictissimum, pu-
blice profiteor

C. H. VELSE.

D I S.

DISSERTATIO
 MISCELLA ANATOMICO-PRACTICA
 INAUGURALIS
 DE
 MUTUO INTESTINORUM
 INGRESSU,
 ET
 ALIIS MACHINÆ HUMANÆ
 EXTRAORDINARIIS.
 PRO O E M I U M.

De Themate idoneo, Gradum Doctorem jam ambiens, quum meditarer, mox se obtulit tenuis observationum quæliumcunque fasciculus, quas pedetentim ex aliquot discipulis Humanis cadaveribus in meos congefferam usus; interque eas, cum quæ spectabant Mutuum Intestinorum Ingressum, tum etiam quæ non nimis vulgaria subministrare videbantur Phænomena. Utrarumque nonnullas, quas cæterum neutiquam tanti facere ausus fuisset, in publicum emittere sustinui, ad hoc illudve conscribendum Academiæ legibus obstrictus. Et cui bono describerem potius multo præclariora, quam conscriberem tenuiora, ubi totus scopus versatur in specimine saltem nonnullo profectuum Academicorum dando? Dissertationis hujus proinde parte priori pro virili Pathologico-Medicam modo dicti Mutui Intestinorum Ingressus Historiam sum tractaturus; variarum autem observationum collectionem secundæ ejusdem parti, veluti additamento prioris, dicavi.

P A R S P R I M A

D E

MUTUO INTESTINORUM INGRESSU.

§. I.

Descrip-
tio Mutui
Ingressus
Intestino-
rum.

Mutuus Intestinorum Ingressus, sive Intra susceptio Medicis dicitur, quum tubi *intestinalis* pars, in proximam, morbosâ causâ ampliorem factam, partem impulsâ, in eâ absconditur, atque ab eâdem firmiter constringitur; instar digiti cheirothecæ in semet ipsum cum duplicatione retracti, sic per duplicationem illam intus coarctati, a semet ipso constricti, & quodammodo strangulati.

§. II.

Ejus spe-
cies.

Hunc *Intestinorum* Affectum (*volvulum* communiter dictum) vocabimus, vel *Perfectum*, si, unâ cum *mesenterii* sibi adhærente parte, *Intestinorum*, portio per omnem ambitum sui, subierit proximam; vel *Imperfectum*, si pars tantum *Dorsalis Intestinorum* proximam *Dorsalem* in se receperit, reliquâ eorundem regione, *mesenterio* annexâ, naturaliter adhucdum explanatâ.

§ III.

Ejus im-
probabili-
tas ex fa-
brica In-
testino-
rum pe-
tita.

Multi, inter quos ipse *Theod. Cranen* Vir Eruditissimus, hujusque Universitatis quondam lumen præclarissimum, in *Observ. ad prax. Med. Henr. Regii l. 3. c. 30.*, dubitarunt, an existere queat casus, in quo *partes intestinorum proxime se invicem ingrederentur*, cum utraque sit alligata suo *mesenterio*; & confitemur nos ultrò, quod mortalium nullus, mirificam eorum cum *mesenterio* cohæsiõnem, nec non eorundem lubricitatem ac glabritiem summam, uti & tunicæ *muscularis* eorum fabricam, quo usque hæctenus cognita est, legitimè perpendens, a priori ejusmodi affectum possit concipere; imo quod contra eidem exinde haud levis momenti rationes suggerantur, quæ dari talem casum non posse omninò videantur evincere.

§. IV.

§. I V.

Quin, nobis ipsis cadaverum intestina, jam *flaccida*, tractantibus, inque iis morbosam hanc *implicationem* imitari satagentibus, superstes *intestinorum* oleosa humiditas, itemque *mesenterii* crassities, magno fuerunt impedimento, inque causa, ut illa, manuum nostrarum ope in iisdem jam producta, *implicatio*, vel sponte, vel levissimo tractu, reduceretur atque evanesceret. In brutorum vero, spirantium adhuc, eductâ hujus fistulæ extra abdomen portione, prorsus incassum idem tentavimus, quum obstaculis prioribus, fibrarum, digitis nunc irritatarum, actio *oscillatoria* superveniens, adeo arctè portionem dictam undique strinxerit, ut ne plicas quidem in ipsa, nedum *partis intra partem immersionem*, formare potuerimus.

Eadem Experimentis captis confirmata.

§. V.

At, quemadmodum ex infinitis, quæ *adivata* esse antea, ex intellectu, quoad fieri poterat, nostri corporis fabricâ, demonstrasse visi nobis fueramus, quæque in corpore nostro fieri tamen omni exceptione majoribus quotidie phænomenis docemur, constat facultates duntaxat quasdam, nequaquam verò omnes, intimæ domicilii nostri naturæ cognitæ nobis haberi, ita nobis *Affectus*, de quo in hoc themate sermo fiet, vera præsentia eandem cognitionis nostræ pauperiem pulcherrimè patefaciet.

Sed Eadem destruitur præsentia verâ mali ipsius.

§. V I.

Istum etenim nonnunquam corpus humanum affligere, testantur Observatores quam plurimi, & fide dignissimi. Celebris *Ruyfchius* immo in *Thef. X. n. 62. familiarissimum & multo frequentius, quàm creditum antea fuerat, contingentem pronuntiavit, cum quam plurima, imo quatuor (in adv.*

Mali hujus frequentia.

4. DISSERT. MISCELLA ANATOMICO-PRACTICA

Dec. 3. p. 17.) successive cultro subjecerit cadavera, in quibus omnibus illum re ipsa invenerit. Et multos utique quotidie nostris in civitatibus ex *depravata hacce intestinorum structura*, infantes præsertim, succumbere, vel inde colligere possumus, quod ex mediocri cadaverum, quæ in usus proprios dissecare felicissima hæctenus mihi fuit oportunitas, numero, infantilia jam sex variæ ætatis, (quæ tamen non ultra quinquennium excedebat) & unum etiam adultum, eandem mihi comprobata dederint labem

Quin, quod mireris, refert *Olaus Borrichius*, Medicum quendam ex *Jamaica* reversum, narrasse, malum hoc ibidem, ut *endemium* morbum, grassari, idque ex cadaverum incisionibus sibi oculato patuisse.

Immo nec immunia ab hoc malo ipsa esse bruta, *Mich. Fontanus* in *Cattho Zibetho*, sive fele *Zibethica*, spectavit, memorante *Doctissimo Boneto*.

§. V I I.

Per singula Intestina Malum hoc reperitur.

Intestinorum autem quibuslibet fere regionibus *Intra-susceptio* hæc contingere potest. In intestino enim *Jenuno* illam conspexit summus *Anatomicus Ruysch*. vid. *obs. an. 91.* *Ileum* verò intestinum creberrimam ejusdem sedem, non paucis *Anatomiam Practicam* exercentibus, observationes quam plurimæ, & mihi ipsi singula sex infantium corpora, indicarunt.

At & in ipsa *crassa* *E. neg* id malum incidere posse, docuit semel in *Colo* inventum a *Ruyschio* vid. *adv. Dec. 3. p. 17.* Et mihi ipsi in adulto, proceræ staturæ, vicesimo suæ septimo, vel octavo, ætatis anno denato, homine, *magnus saccus* intestini *Cæci*, ad quadruplicis digiti spatium, supra insertionem finis intestini *Ilei*, ejusdem affectionis primordia exhibuit. Quippe per mediam amplitudinem hujus *sacci* pars, ab *Ileo* remotior, illud versus depressa, se insinuaverat ad profunditatem satis notabilem intra regionem proximam, atque

ab illâ arctè includebatur, dum rite explanatum manserit hujus *sacci* latus oppositum, utpote quod, *Mesocolo* adhærens, insuper cum *Peritonæo* vicino hinc inde membranaceis nexibus, præter modum densis, concreverat; connexio enim ea fortè prohibuit, ne ejus situs turbaretur. Nec est quod ab hac regulâ excipiatur, ipsum intestinum *Rectum*, hujus enim *involutionem* memorat *Bonetus* in *Sepulchr. Anat. de dolore ventr.* p. 270.

Imo, quod plus est, fide dignissimus *F. Hildanus* (in *Observ. Chirurg. 61. Cent. 1.*) affirmat, incredibiliter compositum oblatum sibi esse *Volvulum*, id est, *Intestini ingressum*, ubi *Cæcum* intestinum (per quod in sequentibus observationibus intelligit *saccum capacem*, qui sub principio *Coli*, & fine *Ilei* est) arctè contractum, *ingressum* fuerat intestinum *Ileum*, ita ut *Ileo* fisso demum eximi potuerit.

§. VIII.

Est insuper observandum, non semper *simplicem*, sed sæpius in eodem cadavere *multiplicem*, *involutionem* occurrere, sive id fiat variis in intestinis, sive (uti plerumque) in diversis ejusdem intestini plagis.

Ita *Duplicem* deprehendit *Blas.* *Obs. Med.* p. 3. *Obs. 3. Triplicem*, *Peyer* in tr. de *Gland. Int. Ex. I. c. IX.* Uti & ipse in puero quadrimo, non procul a fine intestini *Ilei* in portionibus ejus *tribus* diversis, spatio lati pollicis disjunctis, observavi *totidem* *Volvulos*. Sed *quatuor*, vel *quinque*, *Kuysebius* in *Tb. Anat. X. n. 62*; immo *septem* locis contigisse eosdem alii in *Ephem. Nat. Curios. d. 2. a. viij.* referunt.

Idem Malum in eodem Cadavere multiplex.

§. IX.

Et admiratione summa dignum videtur, in hoc malo *intestinum* tam profundè *intrudi* in *intestinum* posse, ut *ad quatuor digitos transversos* penetraverit, teste *Peyero* tr. de *gland. intest. Ex. I. c. IX.*; & portio, quæ vix *sesquipollicem* longi-

Ejusdem Mali admiranda latitudo.

gitudine æquabat, dum *involuta* esset, post *evolutionem* duobus fere *palmos* impleret, docente *Smeth. Misc. lib. 10. p. 579.*

§. X.

Malum
idem &
adscensu
& descen-
su pro-
miscue
sit.

Non desunt doctissimi Viri, qui hanc sœvent sententiam, in hoc affectu intestinorum plagam *superiorem* semper fere *detrudi* in proximam *inferiorem*, rariusque, si unquam contrariam compositionem in cadaveribus obviam venisse, quemadmodum luculentum hujus rei in *Ephem. Nat. Curios. d. 2. a. viij.* experimentum invenire est, ubi *Hunerwolfius* quod *septies* in eodem intestino *ileo* idem priori modo (id est per *Descensum*) contigerit, tabulis æneis repræsentatum nobis reliquit. Verum enim vero & posteriorem speciem, frequenter, & non multo fortasse rarius, accidere magna fidelissimorum Observatorum cohors evidenter pervinere videtur; Si quidem *variationem* ejusmodi *susceptionis* *promiscue* fieri, & testatur *Fr. de le Boë Sylvius*, & idem asseverat *Blasius in Obs. & Heerschius in Obs. 24. & Ephemeres Nat. Curios. ann. I. obs. 126.* delineatione monstrant, quam admodum ruditer; & in intestinis, quæ potius ex animalium genere, quàm humano, desumpta fuisse videntur, quum illa neutiquam ejusmodi situm in homine obtineant. Nec denique defuit nobis ipsis occasio, semel vel bis ejusdem posterioris (i. e. cum *adscensu*) *susceptionis* exemplum in cadaveribus repperire.

§. XI.

Ejusdem
facilis ab-
latio; &
coalitus.

Ad hæc de *Natura Intra-susceptionis Intestinorum* quidem est, ut pars *insinuata*, si non perquam profunde intraverit amplectentem, facillime post mortem *evolvetur*, vel ipsa levi nonnunquam eorundem contrectatione; quo fortasse evenit, ut Anatomicorum subtiliter haud satis intestina perlustrantium, nec de hoc malo prudenter rimando semper cogitantium, conspectum subterfugiat sæpius. Veruntamen

tamen Vir in praxi Felicissimus H. OOSTERDYK SCHAGT, Præceptor meus ad rogam usque sincere venerandus, studiorumque meorum Fautor benevolentissimus, expertus etiam in defunctis interdum fuit partium *se mutuo amplectentium coalitum* tenacem post diem ab ortu morbi tertium vel quartum jam natum fuisse.

§. XII.

Semper autem *Ἰνχιρδιδ*, sive *mesenterii*, portionem aliquam, vel largiorem, vel parciorem, in qualibet *intestinorum mutua immissione Perfecta* (§. II.) *intestinum involutum* sive *intrans* secutam fuisse in cadaveribus deprehendimus; interdum & ipsam, corrugatam, atque in tuber magnum quasi complicatam, multum opplevisse aream intestini alterum *involutis*, observavimus; ut adeo mirum videatur, Observatores, uno vel altero excepto, hujus meseraicæ sequelæ mentionem nullam fecisse, nec ipsum quidem accuratissimum aliàs *Russicum* in pulcherrima hujus intestinalis labis delineatione (in *Obs. an.* fig. 74.) Hanc autem sequelam locum minime habere, si tantum *Imperfecta* (§. II.) sive *dorsi* intestinorum (quæ tamen inulto rarior) *implicatio* contingat, unicuique sponte patet.

Mesenterii pars in Volvulo perfecto semper simul intestinale cavum intrat.

§. XIII.

Ad generationem hujus mali, huc usque explicati, semper videtur requiri *inordinata spirituum animalium* per nervos in tunicam *intestinorum propriam extimam*, sive *muscularem*, distributio; quâ fit, ut fasciculus quivis fibrarum *contractilium*, multum subtilis hujus liquidi recipiens, validè constringat portionem *intestini* illam, in quâ ille locatur, vicinus vero minorem vim nervorum expertus, laxiorem quoque manere sinat *intestini* regionem, quæ ipsum sustinet. Et licet *intestinorum* lacinia sibi invicem adeo propinquæ eidem *nervo* majori suos *nervulos* debeant, ipsas nihilominus *inæqua-*

Volvulorum Genesios fundamenta jaccere videtur irregularis spirituum motus,

§ DISSERT. MISCELLA ANATOMICO-PRACTICA

inæqualiter advectos spiritus animales accipere posse, quodammodo innotescit, pro ut putant Physiologi, ex notâ ipsorum nervorum structurâ, non, instar reliquorum vasorum nostri corporis, ramosâ, sed tenerrimis fibrillis, ab origine suâ ex medulloso fonte cerebri ad ingressum in ipsis dicata organa usque, eandem cavitatem reservantibus, compositâ.

§. X I V.

qui producit inæqualem intestinorum contractionem, sæpius in cadaveribus occurrentem.

Ipsam saltem hujus *inæqualis spirituum* influxûs effectum verum, id est, *irregularem intestinorum* amplitudinem, Observatores non pauci enarrant, & ipsi in cadaveribus sæpiissime vidimus: Quum *intestinum* hîc laxum, molle, distensile, flaccidum, illic durum, contractum, rugosum, non ulterius digitis coarctandum, nec liquidis esset patulum, sed massam fere referret solidam. *Irregularitatis* autem hujus vitium per totam quidem *intestinorum* longitudinem interdum alternatur, quale, uti in cadavere infantili semel mihi notare licuit; ita etiam simili, multiplici tamen magis, ratione, *intestinorum* segmenta in cuniculi vivi abdomine aperto disposita repperit, & æneis tabulis exsculpta in lucem edidit Doctiss. *Alex. Stuart* in *Tract de Motu Muscular.* t. 2. fig. 3; Etsi vermicularem motum secundum sanitatem ita, uti vir ille inde collegit, semper procedere, non satis omni ex parte probabile videatur.

§. X V.

Ex quâ inæquali constrictione intestina a contentis suis compactis hinc inde distenduntur in saccos.

Sed, quum *fistula intestinalis* massâ chylosâ, aut excrementitiâ, aut aëriâ, sive hæc cum esculentis & potulentis, sive vi solâ Atmosphæræ per Oesophagum depulsa fuerit, plerumque sit onusta, ab ejusmodi certè *inæquali* constrictione eorum oneris istius contingit promotio versus ampliora loca, quæ itaque inter vicinos quoslibet terminos arctiores intumescunt, & saccorum speciem nacta, sensim ob calorem loci ab elastico aëre ulterius inflantur; quem-

quemadmodum in puellâ bienni portionem intestini *Coli* adeo violenter amplificatam vidi, ut referret vesicam constantem tunicis ob summam elongationem quam pellucetissimis, reliquo ejusdem *intestini* tractu, & supra, & infra hunc tumorem, per summam contractionem extrinsecè sulcato, & prorsus impervio.

§. X V I.

His (§. XIII. XV. XV.) ita contingentibus, pronam ad *intuum intestini ingressum* viam sterni, colligere datur ex pulcherrimo in ranâ vivente *Peyeri* experimento; stimulis videlicet ejus intestinis, natisque hinc per diversa loca eorum dilatationibus, iisque onere superius memorato repletis, constrictionibus autem evacuatis, *arctiores* partes in sinum *tumentium* ingressæ fuerunt. Vide sis hæc fusius apud ipsum *Peyer*. Tr. de Gland. Int. Ex. I. c. IX.

Quâ ratione jam *volvulus* nasci potest.

§. X V I I.

Sed ad hæc, dum, inter duos *spasmodicè contractos* fines, intestinum a contentis tantopere expanditur, sævi cruciatus miserè torquent ægrum, unde ille corpus agit, velociterque inflectit; quâ inversione, & quæ inde oritur, *inequali* abdominis compressione, sæpius repetitis, contingere potest (juxta Clarissimi *de le Boë Sylvii* sententiam), ut subinde contenta, per *relaxatum* alterutrum intestini *contracti* extremum, ulterius pulsa, locum opposito intestini extremo adhuc *coarctato* concedant, sese in cavitatem illam, expulsis, ut dixi, contentis jam vacuum, & satis capacem, insinuandi, atque sic, succedente intra breve tempus ejusdem cavitatis constrictione violentâ, verum formandi *Volvulum*.

Vel idem nascitur detumescente subito intestinorum parte tumente.

§. XVIII.

An pars
intestini
constrictior
vi solâ fi-
brarum
muscularium
in
laxiorem
attrahi
potest?

Restat dubium, num scilicet ipsa *fistula* hujus *tumultuaria*, & vario nisu agens in *diversas* ejusdem portiones, *systole* sola, absque modo memoratâ illâ repletione intestinalium à contentis, aut relaxatione alterius extremi antea contracti, interdum potis sit (quamquam potentia talis ex structura & actione Mechanica cum *circularium* tum *longitudinalium* fibrarum intestinalium nostro quidem judicio hæctenus nequaquam sit explananda) has ipsas portiones jam *varie* coarctatas simul ita loco suo turbare, & in motus adeo contrarios ciere, ut inde pessimus iste affectus, *intra-susceptio*, gignatur? Potem esse vix dubitare sinunt duo præprimis argumenta, *primum* consideratio compositionis *Volvulorum*, si plures uno simul in eodem cadavereprehendantur; utpote quæ compositio nonnunquam hac ratione obtinet, ut (positis v. c. tribus parum distitis *Volvulis*) primus factus esse inveniatur cum *descensu*, secundus contra cum *adscensu*, tertius iterum, ut primus, cum *descensu* intestini, nec non *secundo* partium intestinalium, inter quaslibet ejusmodi *Volvulos* intersitarum, tam consummata nonnunquam vacuitas, ut ne tantillum quidem (uti & id repperire mihi contigit) proprii smegmatis vel fucci recondant; quemadmodum & ipse huic sententiæ jam dedisse suffragium videtur acutissimus Vir *Thom. Willisius* in *Patbol. cerebri* cap. viij.

§. XIX.

Causæ
remotiores
Intra-
susceptio-
nis.

Huc usque naturam ac formationem proximam *mutui* intestinalium *ingressus* pro virili explanavimus; jam *causas* etiam *remotiores*, quæ eum producere possunt, paucis tradere animus est. Earundem autem *duplicem* classem dari, accuratissimæ summorum Virorum observationes edocuerunt.

§. XX.

§. X X.

Quarum priores intestina ipsa adgrediuntur, & ad ejus-
 modi *irregularem* (quem superius §. xiv. memoravi) *systo-*
licum statum ea irritando provocant, sive hæ eorundem ca-
 pacitatem angustent aut oppilent, sive ipsos eorundem ner-
 vos vellicent. Ad has præ primis referenda sunt, *Lumbrici*
 numerosi, in glomeres convoluti, atque cum *jugis valvulosis*
Kerkringianis implicati; Vasorum *arteriosorum inflammatio*
gravis, ob resistantiam in *exterioribus* majorem, tumores
 præ primis *introrsum* extollens, & sic canali intestinorum
 amplitudinem suam detrahens, atque nervos in statum vio-
 lentum deducens; Prægressis Colicâ, Leienteriâ, Cholerâ,
 Diarrhæâ, vel aliâ evacuatione alvinâ chronicâ, *fæces*, in-
 tempestivé & subitô adstrictâ alvo, in corpore restitantes,
accumulatæ, & *morâ acriores factæ*, nervis mole & acri-
 monia sua molestæ; Multis rugitibus & murmuribus, ma-
 gnam nimis abundantiam materie flatulentæ intra abdo-
 men testantibus, accedens *contumaciter cobibendi flatus peri-*
culosa consuetudo; Denique fortasse *acres humores* quivis ner-
 vos intestinorum lædentes.

Vel ipsi
 intestina-
 li cavo
 inhærent.

§. X X I.

Alteram classem constituunt, quæ *totum corporis systema* Vel *uni-*
nervosum afficiendo, *deuteropathice* demum in intestina vires *verso Ner-*
 suas exserunt. Qua ratione puella miserrime feбри acu- *vorum*
 tâ, pariterque motibus *convulsivis*, in artubus primò, mox *Systemate*
 in facie, & subinde in *toto corpore*, sæpius repetitis, tan- *violenter*
 dem interempta, in intestinorum suorum, nullo caeteroquin *afficto*
lumbricorum nec acrium humorum onere gravidorum, plu- *demum*
 ribus locis verendam hanc *duplicationem* ostendit sum- *in intesti-*
 mè industrio viro *Tb. Willisio*, vid. *Pathol. cerebr. c. viij.* *ua agunt.*
 Neque minus notatu dignum fuit exemplum (ex quo si-
 mul facilis animi pathematum *nutricis* unâ cum lacte in

lactentem transitus patescit) in puero, qui postquam lac *nutricis perterritæ* haussisset, sedis obstipatione, & vomitibus perpetuis (adhibitis etiam frustra *auri fulminantis granis duobus*) dirissimè interfectus, intestina *eadem labe occlusa* exhibuit indefesso Viro, *Fred. Hofmanno*, in *Med. Rat. Syst. tom. 4. p. 2. Sect. 2. c. IV.*

§. X. X. I. I.

Effectus
Intro-
susceptio-
nis mu-
tua.

Ubi autem quacunque de causâ intestinorum portio quævis ab altera *intrivacta* fuerit, dira intolerabilia, atque commiseratione dignissima tormenta excitantur;

1., Contentorum intestinalium remora, stagnatio, & coæcervatio; *Emphysema* omnium intestinorum & ventriculi.; adeoque ventris intumescencia.

2. Canaliculorum arteriosorum, pariter & venosorum, cum per ipsum *Volvulum*, tum per *reliquas intestinorum regiones*, disseminatorum, partim a *complicatione*, partim a *distractione* & *vellicatione* tunicarum, obturatio. Hinc influxui sanguinis a corde propulsi obstaculum, vasorum eorundem expansio, humorum ibidem congestio, & error in loca aliena; dolor lancinans, productio caloris intensi; unde humorum per reliquum circuitus spatium motus acceleratur, ardor per universum corpus dispergitur, & id genus alia acutæ febris symptomata efficiuntur. Atque adeo in malo hoc extinctorum cadaveribus *intestina* quæcunque non tantum, sed & universus interdum *ventriculus*, inflammatione ruberrima sunt obsessa; aut jam Sphacelo hinc inde dissoluta. Quamvis & nonnunquam in cadaveribus observaverim, omnem prorsus phlegmones rubedinem, & a loco *mutuæ susceptio- nis* ipso., & a *reliquo intestinorum ductu*, & a *mesenterio universo*, abfuisse.

3. In initio morbi frequens dejectiendi cupiditas, & eum in finem creberrimi cum summâ molestiâ nifus, sed aut iriti, aut nonnunquam dejectionem dilutam & cruentam, at parcam, deponentes.

Deinde

Deinde sedes prorsus constipata, ita ut nec Excrementa nec spiritus infra transmittantur, & ægerrime relaxari queat alvus. Tum anxietates circa præcordia, anhelitus, laboriosa respiratio, jactationes continuæ corporis, somni vacuitas, nausea, ructus nihil juvantes, gravissimi vomitus, principio *nuper ingestorum*, & in *ventriculo* adhucdum reservatorum, mox eorum hujus jam *officinæ & intestinorum superiorum* virtutem *assimilatricem* expertorum, & in *Jejuni* finem, vel etiam in *Ileum* depulsorum, & colorem odoremque teterrimum jam nactorum; aut & forte *recrementorum* ex intestinis ipsis *crassis* repulsorum; *bilis* etiam *æru ginosa*, aut unâ cum his, aut & frequenter sincera, uberiori copiâ rejicitur.

4. Quibus dum æger conflictatur, vires corporis sui magnopere labefactari & destrui sentit; & omnis earundem recuperandarum aufertur facultas, dum ejectione perpetuâ *Clyti*, atque multorum *inquilinorum* humorum, omnis tollitur nutritus; donec tandem *Leipotbymiæ*, *λεποψυχία*, & increscente morbi violentiâ, *syncope*, *convulsiones*, & *ingultus*, superveniunt, quæ deploratissimos omnibus suis ærumnis eripiant.

§. XXXIII.

Priusquam verò tristissimorum horum, & ipso visu horribilium effectuum historiam missam faciamus, non incongruum fore videtur nonnullorum in §. præcedenti ad num. 3. enumeratorum *causam efficientem* breviter dilucidare, quæ, in primis consistit in *motu Peristaltico* *intestinorum inverso*, jam *mutatâ* veluti velificatione *cursum suum sursum* inflectente. Secundum enim naturam (ut cuilibet constat) coarctatio eorum a *pyloro ventriculi* inchoata, *deorsum* *intestinum Rectum* versus successiue per partes progreditur, tum ad *Clyti* per *lacteas venas* distributionem, tum ut *crassiores materias* foras depellat. Sed hæc ad *superiora* ratione sequenti reflectitur. *Intestinali* nimirum *fistula*

Nonnullorum Effectuum causa Efficiens est Morus Anti-peristalticus.

cujus origo,

alicubi constanter *clausa*, omnis illa materies, virtute *expultrice* superiorum *intestinalium* partium, *deorsum* usque ad *interjectum* sic *obicem* protrusa, ibi accumulata, & morâ putrefacta, aut ipso *pondere* suo, aut accedente jam sibi *acrimonâ*, perpetuo quasi stimulo nervos per *fistulam intestinalem* densissime discurrentes ad sui excretionem sollicitat, tamque vehementes ibidem *contractilium fibrarum* creat constrictiones, ut ab iisdem, dum *inferiores* angustias *intestini* vincere non potest, *sursum* retro-pulsa extremo naturæ conatu *superiores* fibras ejus violenter aperiat, atque eas subeat. Ab hisce deinde fibris tantâ vi disjunctis, valida videtur exerceri reactio, quæ denuo *altius* evehit materiem hanc noxiam; hæc autem quascunque deinceps *canalis intestinalis* intraverit regiones de integro eodem modo irritans, videtur sic sui ipsius *regurgitationem* in stomachum promovere, & motus vermicularis *revolutionem retrogradam* sic & creare & continuare.

ejus vera
Existen-
tia.

Dari enim re verâ motum *anti-peristalticum* non in intestinis *brutorum macinatorum* modo, sed vel in *vivorum* sectionibus, & in *vivo homine* conspexit Vir accuratissimus in observando *Joh. Jacob. Wepferus*, in Tract. *de Cic. aq.* c. XXIV, dum portio *intestinalis*, quæ ab annis nuda extra abdomen hæserat, *sursum* aut *deorsum* movebatur, prout ipse illam vel in superiori vel in inferiori parte leviuscule pungeret. Verùm enimvero illum non minus pervictum dederunt Eventus quidam insignes, qualis, inter alios, quem modo laudatus *Wepferus* reliquit, ani avide adeo *suppositorium* arripientis, ac si id a manu intus validè traheretur; quemque, mirabiliorem multô, subministrat, a *Math. de Gradibus* memorata historia puellæ, cui *suppositorium* longum *ano* immissum brevissime vomitu rejectum; & cum alterâ vice simile *ano* inditum ad *Coxam* filo alligaretur, immo tertium ipsi immissum quatuor filis fortibus retineretur, qualibet vice abruptis filis illud cum adhærentibus extremis filorum intra *intestina* attractum, atque etiam ex *Oesophago* fuit rejectum. Quem, stuporem legentibus incutientem, casum, cui utique fidem habuerunt

Vi-

Viri Eruditissimi R. de Graafius in Tract. de Clyster & D. Sennertus in Tract. l. 3. p. 2. Sect. 2., si quis in dubium revocet, non is saltem negabit, opinor, fidem Galeno, Paræo, ipsi Diemerbroekio, & aliis Viris fide dignissimis; qui aut Clysmata, aut suppositorium emesi reddita viderunt; Quibus adjiciendus est Abelus Roscius Med. Doct., qui in Epist. ad F. Hildan. in Centur. VI. Obs. 70. & 71. profutetur, non tantum se prius phænomenon sæpius notasse in illis, qui herniâ incarceratâ laborabant, sed vel in quodam, in cujus cadavere, præter incarceratum Ramicem, a connatâ spongiosâ mole intestini compressio secunda sibi conspecta fuerit.

His itaque ad animum revocatis, stupenda motûs anti-peristaltici violentia simul innotescit, quum ille, præter Plexus omnes intestini Coli, ejusque situm perpendicularem, & gyros intestinorum gracilium innumeros, nec non præternaturales eorum angustias, etiam superare debeat resistantiam summam, aut totam quoque pessumdare debet structuram, Vabulae Bauhini; quæ liberrimum quidem digestionis residuo, omnibus fere nutritiis succis jam orbato, transitum ex Tenuibus intestinis concedit in Crassa; Verum contra est janitor severus, ne quid ex Crassis in tenuia resiliat. Atque eodem illo officio, ob summam & artificiosissimam Mechanicæ suæ structuræ simplicitatem, vel post mortem adhuc accuratissime fungitur; unde, nec aquam, nec aërem ipsum, ex Colo intestino trans eam in Ileum deferre valemus, uti id vel in Tenuium infantium Cadaveribus experti fuimus aliquoties.

Ubi verò motûs illa peristaltici inversio in intestinis verè jam adest, videtur plerumque omnibus etiam partibus ventriculi easdem turbas inferre, quemadmodum in brutis vivis dissectis fieri Emesin plus simplici vice laudatus Wepferus animadvertit, si ventriculi fibræ omnes Oesophagum versus constringerentur. vid. Tract. de Cic. aq. c. viij; quamvis & nonnunquam ea videtur, superiori duntaxat Ventriculi regione in consensum adductâ, arcum ejusdem majorem, sive fundum sinistram, pacatum relinquere, quemadmodum & hoc probabile reddere videntur quædam circa vomitum insolita

Ejus
summa
Violentia.

Ejuspropagatio
in Ventriculum.

insolita phænomena, quale erat, quòd Clar. *Hofmannus* in *Med. System. Rat. Tom 4. sect. 2. c. iv.* sibi inde exponendum esse ratus fuit, in viro quodam *bernia* magna divexato, qui aliquoties omnia fere, quæ ante tres vel quatuor dies assumpta essent, evomuerit, intus remanentibus, quæ in prandio, tres vel quatuor ante vomitûs insultum horas, comedisset.

§. XXIV.

Effecta
mox tra-
dita si-
stunt
morbum
donatum
variis no-
minibus,
quæ &
*Crasso-
rum* &
Tenuium
*intestino-
rum* affli-
ctionibus
conve-
niunt.

Intelligitur itaque (ut ex diverticulo redeam in viam) ex § §. XXII. XXIII. *prolapsum intestini unius in alterum* producere passionem miserabilem, quæ & *Iliaca* vulgo dicitur, & vario alio labentibus sæculis insignita fuit nomine. Nomina autem illa scire lubenti fusè tradituri sunt Latinissimus *Celsus* lib 4. c. xij., & *Galen.* lib. 6. de *loc. affect.* c 2., atque inter recentiores pluries citatus *D. Sennert.* Lib. 3. part. 2. *Seçt.* 2., nec non *Cæl. Aurel.* lib. 3. *acut.* c. 17, ut & *Petr. Petit.* in *Comment.* in *Lib. 3. Aret. Cap.* p. 61. Ubi etymologiam eorum simul invenire est.

Nos in iis tantum animadvertendum habemus, denominationes hæc non modò *Tenuiorum*, sed etiam *Crassiorum intestinorum* affectibus competere, qui ex similibus, quam illi *Tenuiorum*, causis origine ducta, fere eosdem funestos ac *Iliacos* eventus generant. Quemadmodum enim superius §. VII. ostensum est, causam *Ilei*, id est, malum *insinuationis mutue*, in ipsis *Crassis* obviam venisse, ita idem, in illis sæviens, morbo etiam *Ileo* homines interemisse, docuit *Bonet.* in *Sepulchr. Anat.* l. 3. *Seçt.* XIV. Quin ipse *Fr. Hildanus* testatur, se post *Ilei* tormina dirissima circa principium *crassiorum intestinorum* in puerorum cadaveribus ejusdem generis afflictionem quam pluries invenisse.

§. XXV.

Vocem autem *χορδαψίς*, uti aliorum, ita etiam Divi Hippocratis in scriptis, non arctiori sensu pro morbo *Iliaco*, ex *intestinatorum contorsione* sola (quam rarissime, si unquam, nasci posse arbitramur); Sed latius pro eodem, ex *intestinatorum præclusionibus* aliis, vel cum, vel absque inflammatione, generato, accipiendam esse judicamus. Quod si verum sit, per hodiernam *Experientiam* labefactata aliquantum videri potest dignitas aphorismi Coi Senis, qui sonat, „ Τα δὲ πρὸ ἥβης ἔ
 „ γίνεται νοσήματα, Περιπλευμονικά, Πλευριτικά,
 „ μὴ σύμφυτῶ χορδαψός. Τέτων τῶν νοσημάτων πρὸ ἥβης ἔ χρη
 „ πρὸςδέχεται γεννησόμενον ἔδεν. Summi etenim Viri, *Ruy-*
schius, Peyerus, Hofmannus, Blasius, Smethius, & alii plures, *dixerunt* oculati testes, multum *infra pubertatem* infantes, scil. *quatriduos, semestres, annuos, biennes, triennes, quadriennes, sexennes &c.* morbo *Iliaco* ex causâ (reliquis jam omiffis) duntaxat vel unicâ, *mutuâ nempe intestinorum immersione ipsâ, non congenitâ, sed quæ paucos demum ante obitum dies* intestina corripuisset, nato, interfectos fuisse.

§. XXVI.

Nec ipse ingeniosissimus *Duretus* in *Comment. in Coac. Prænot.* p. 417. magnum Senem satis videtur defendisse eo, quod *Morbus χορδαψός*, per productum a stagnatione, atque adeo putrefactione fæcum in Embryonibus, secundum hujus ipsius *Medicinæ Parentis* opinionem, *Lumbricum latum*, exinde in pueris genitus, ita *σύμφυτῶ* quoque sive *congenitus* esse & dici posset; nam non ideo etiam *congenitæ* forent reliquæ remotiores ejusdem morbi causæ, qualis vel maxime est exposita hæctenus *duplicata intestini interceptio*, quæ simul cum infante nata, ob summam necessitatem aperti canalis hujus, non ita diu ad menses plures, aut etiam annos, uti modo dictum est, occultari posset, sed brevi acutissimas,

Nectudò
 fatis ex-
 plicasse
 Senis
 verba vi-
 deretur
 ipse Du-
 retus.

superius §. XXII. enarratas, calamitates induceret. Non fugit nos equidem nonnullos etiam casus exstitisse, ubi citra ista horrenda effecta malum hoc diu satis intestina occupasse videri poterat, qualis est, qui invenitur in *Ephem. Natur. Curios. ann. 1. Obs. 126.*, filiolæ videlicet, ab *ortus sui vestibulo* alvo summè segni laborantis, donec ea in dentitione demum difficili *convulsa* fatis cesserit; Nec non, qui in iisdem *Ephem. decur. 2 a viij. observ. 18* legitur, alterius infantis *absque ullis vomitibus stercoreis*, & alvo etiam *aliquatenus sequace*, excrementa tenuissima, etsi difficillime, egerentis ad *vite terminum* usque; Imo & tertii, quod plus est, qui in iisdem *Ephem. decur. III. a. II. p. III.* memoratur, *perpetuâ diarrhœâ ad mortem* usque diffluxisse. Quorum omnium tamen *intestina*, sed quod notandum est, non *crassa*, sed *gracilia*, supradictam *interceptionem* præsentem monstrant. Verum enim verò non monstrarunt ideo eam, sævientibus modo dictis phænomenis, plerumque vitio *crassorum* potius, quam *Tenuium*, intestinorum adscribendis, jam præsentem, aut ab *ipsa etiam natiuitate* in puerulis hisce jam *genitam* fuisse, & non demum sub *agone mortis*, aut in *convulsivis concussionibus* corporis natam; quorum posterius multa argumenta adstruere potius videntur.

§. XXVII.

Diagnosis
Intra-
susceptio-
nis Inte-
stinalium
ambigua.

Quum autem *affectus Iliacus* citra hanc *intestinorum involutionem*, frequenter etiam, uti modo subindicabam, a quamplurimis aliis, & indole equidem admodum discrepantibus, quin & sese invicem sæpe concomitantibus causis proveniat, summâ industriâ in quolibet casu oblato inquirendum erit in ejus originem. Adeoque *συνεπιπλή* hîc, si ulli di, consummata in fortunatè curaturo, Dogmatico Medico postulatur notitia. Verum hoc opus, hîc labor. Competentia enim, & propria, signa, ejusmodi *intestinorum involutionem* ab omni alio eorundem malo, *Ileum* etiam producere apto, certo discernentia, repperire & tradere satagenti, dubio procul

cul statim innotescet deploranda Medicæ Scientiæ in his egestas. Etenim qui *involutionis*, sæpius dictæ, causas omnes, & symptomata quæcunque superius §§ XIX ad XXIV. tradita, exquisitè scrutatur, qui ad amuffim seorsum singula ponderat, qui & confert deinde inter se universa, non ultra, quam *probabiliter*, Eam adesse, affirmaverit. Solatium interim *duplex* hanc artis inopiam hîc haud parum emollit, *primum* quod ejus in *Ileo* laborantibus præsentis *suspicionem*, dicta ratione comparatam, haud raro eventus per cadaverum, immo vel vivorum (ut in curatione infra patebit) hominum, incisiones notati, Medicinam facientibus *confirmatam* dederint atque *certam*: *Alterum*, quod propemodum cunctæ, quibuscum forsan *involutio* a Perito confunderetur, *Ilei* causæ, fere iisdem, quibus illa, remediis, non impunè duntaxat, verum & secundo sæpius successu tentari possint, ut adeo error hic subnatus minus quam alibi sit noxius. Sedem tamen cujuscunque causæ hujus morbi, num scilicet in *Tenuibus*, an in *Amplis Intestinis* illa resideat, ex loco doloris, & tumoris, nec non ex spatio intervallorum inter quoslibet vomitus, atque ex inspectis ipsis rejectionibus, sufficienter illucescere cum Multis docet laude dignissimus D. *Sennertus*.

§. X X V I I I.

Ea verò mali sedes si recte distingui possit, etiam *Prognosis*, Prognosis. quam in hoc morbo, ex effectibus suprâ fusè enarratis, semper amaram esse, eruere facilè possumus, exinde immutabitur; *prægrandis* enim *crassorum* levior erit, quàm *tenuiorum* intestinorum *mitis* affectio; in *posteriori* enim casu omnis nutritio tollitur, & quorumcunque applicandorum remediorum magis restringitur occasio. Si verò tubi intestinalis pars *inferior* *superiorem* amplexa fuerit, aut *involutis* cum *involuta* portione concretio jam existat, ferme occasio illa tota tollitur, & omnis medela non frustra duntaxat, verum etiam cum detrimento adhiberi videtur. Interim, quoniam

tunc communiter, ex ipso genio mali, certò pereundum est ægris, præstabit anceps remedium explorare, quàm ipsos, sine ulla solatii specie, in miseris suis desperantes relinquere.

§. X X I X.

Indica-
tiones.

Ob sævitiem itaque mali summam, quam primum, & veluti festinanter, ejus ablatio molienda venit; hinc indicationes seqq. Sibi proponat Curaturus;

1. *Viribus vitæ* (ut in omni morbo) consulendum.
2. *Remotas causas* corrigendas, fugandas.
3. *Alvi exonerationem* restituendam.
4. *Motûs Peristaltici intestinorum inversionem* emendandam.
5. *Symptomata* reliqua gravissima lenienda, auferenda.
6. *Intestina* cito vindicanda *parte incarcerata*.

Harum tantum tres, videlicet tertiam, quartam, & sextam, ceu directè huc spectantes, unà explicabimus, reliquis, ut generalioribus, brevitatis causâ omiſſis.

§. X X X.

De *Ene-*
matibus
& *suppo-*
storis.

Si anus itaque adstrictissimus introitui Siphonis obest, prius fovendus & relaxandus venit Emollientibus, Oleosis, Unguentis, vel Linimentis. Tum Enemata primum blanda, lubricantia, aquosa, sæpius sunt immittenda; Mox hisce parum proficientibus, adjicienda repetitis vicibus sunt acriora, stimulum inferentia, ac *motum intestinorum deorsum* dirigentia; uti acrius purgantes, *radices, folia, salia neutra, succa, & gummata* &c. Nonnunquam & suppositoria aliquantum stimulantia interponi possunt.

§. X X X I.

De injec-
tione
fumi Ta-
baci.

Fumus Nicotianæ ex tubulo inverso, vel aliâ machinâ, in nunquam satis laudando opere chirurgico *L. Heysteri* pag. 1100. descriptâ, & Tab. 34. fig. 13. delineatâ, in sedem vali-

diffimè propulsus, a nonnullis, consilio Egregii *Th. Sydenhami*, & Clarissimi *Dekkeri* Academiae hujus quondam Professoris, obtemperantibus, omnium præsentissimus clyster habetur: a quibus stat & ipse Candidissimus *L. Heysterus*, qui in *berniâ incarceratâ* dirissime discrutatis, & morti jam proximis, tam promptos & salutiferos hujus clysteris, ex *acerrimo* equidem *Tabaco* parati, effectus ipse observavit, ut beneficio illius nunquam ad scalpellum illo in morbo accedere ipsi opus fuerit, quemadmodum ipse in eodem *op. chirurg.* testatur pag. 807. At tamen ab aliis ob pessima alia sæpe inde creata mala Nicotianum illud clysterum ceu periculo plenum despicitur & repudiatur.

§. XXXII.

Si existimemus fæces solidiores simul *fistulam intestinalem* De Dilu-
obsidere, vel acria eam infestare, Diluentia, Attenuantia entibus &
Temperantia, Lubricitatemque addentia, Decocta vel In- lubrican-
fusiones, aut Olea pressa, largâ copiâ sunt ingurgitanda. tibus.

§. XXXIII.

Perseverante morbo statim valide purgantia, *Hydragoga* De pur-
dicta & *Melanagoga*, propinanda & per *Epicrasin* exhiben- gantibus.
da, quæ *intestina* ad motum naturalem versus *inferiora* dis-
ponant, & *inclusam* eorundem regionem *carceribus* solvant.
Atque idem tentandum est in tenellis infantibus æque quam
in adultis, & donec alvi fiat exoneratio reiterandum, ex
consilio expertissimi *Ruyfchii*, qui præsertim inculcat *Cathar-*
etica ratione virium in qualibet ætate satis acria requiri.
Monendum interim venit, acria & vellicantia quælibet
circumspecte esse concedenda, ubi simul phlegmone in in-
testinis sævit.

§. XXXIV.

Desisten-
da emesi.

Si *Vomitus* pertinaciter repugnat Medicaminum assumptio-
ni, *Anodynis*, vel & *Narcoticis* sopor ad tempus inducendus
est furibundis fibris *oscillatoriis*, quæ ad hanc excretionem
coöperantur. Aut post devoratum purgans, dictitante sæ-
pius laudato *Ruyfchio*, aliquantum *spiritus vini ægro*, quod
is in ore detineat, exhibendum. Quod idem in his, & si-
milibus omnibus casibus maximo itidem usui erit, si id
nauseosi ingratiſſimique saporis quodcunque remedium, v. g.
oleum lini, in œsophagum depellendum prægressum fuerit.
Præterea Regioni *Epigastricæ Fomenta* vel *Epithemata* ex *sto-
machicis* penetrantibus, *spirituosis*, *aromaticis*, aut & *ano-
dynis* applicanda calide.

§. XXXV.

De pon-
d roſiori-
bus cor-
poribus
degluti-
endis.

Alvo adstrictissimâ, discruciatibus sævis, & Emesi, per-
severantibus, ad remedia minus usitata, sed his in casibus
sæpius comprobata, demum, vel & maturius, descenden-
dum, quæ *pondere* suo in *intestina* ex *ventriculo* subito im-
pacta eorundem *repulsum* invertant, membranas *contra-
ctas* expandant, *duplicatas* extricent, nec non *obices quoscun-
que* depellant.

§. XXXVI.

1mo de
glandi-
bus me-
tallicis.

Huic autem scopo inserviunt *Glandes ponderosæ* e metallo,
plumbeæ, *argenteæ*, vel *aureæ*, quas, ut simul stimulus ad-
sit, alii confecerunt ex *Regulo antimonii*, alii & ipsas *plum-
beas mercurio vivo* incrustarunt. Cujus auxilii in desperatissi-
mis casibus, ubi quodcunque fere remediorum genus in-
cassum adhibitum fuerat, visi sunt sæpius exoptatissimi
eventus. *Pondus* autem earum sit plerumque non minus
quàm vel *uncie* dimidiæ vel integræ, quum observatum
fuerit,

fuerit, ex variæ magnitudinis in tali morbo deglutitis globis, ponderosissimum, etsi ultimus omnium adsumtus, & in ventriculum depulsus fuisset, omnium tamen promptissime superatis resistentiis ano egressum fuisse, remoratis adhuc dum intra abdomen levioribus.

§. X X X V I I.

Omnibus tamen his *glandibus*, ceu majoris tarditatis mor-^{20.} *De*
leculis, multi in arte Celeberrimi Viri longe præferunt lar-^{ipso mer-}
gum *Hydrargyri* potum. Quippe qui, ob mobilitatem sum-^{curio vi-}
mam, & summum post aurum omnium cognitorum corpe-^{vo,}
rum pondus, expeditius *ventriculum* videatur & *intestina*
permeare versus locum *intestinorum* gravi illa *angustiarum*
labe laborantem; inchoare harum quarumcunque apertio-
nem; atque reliquam hujus canalis congeriem, in motum
& situm *naturalem* restituere.

§. X X X V I I I.

Quantitas ejus ad *unc.* ij, iv, ℥ss vel integram ipsam *Ejus*
determinanda venit. Innoxius enim semper fuit caute ex-^{quantitas}
hibiti *Argenti* illius *Vivi* in *primas digestionis vias* ingressus, ^{adhiben-}
ut &, nisi *intestinale vitium* nimium obstaret contumaciter, ^{da; blan-}
ex iisdem felix semper reditus. Id quod expertus Centurio ^{dities}
ille, qui, narrante *V. d. Wiele*, cum a Principe in media com-^{summa;}
potatione risum captante inscius semilibram *Mercurii Vivi* ^{ut & ef-}
in capaci poculo vini pleno ingurgitandam accepisset, il-^{ficacia}
ludque *αυσικῶς* uno haustu heroico evacuasset, præsentibus ^{potens.}
multis Convivis, adhuc dum fere bibens, nec tempus
secedendi habens, in cachinnos omnibus effusis, assumptum
pondus largissimo cum pridianæ canæ scenore innoxium ano
reddidit. *Blanditiem* autem hanc *Mercurii Vivi* in ipsis bru-
tis demonstrat experimentum doctiss. *Wepferi* in *tract. de*
Cic. aq. cap. 22. inveniendum. Et summam ejusdem, sæpius
spectatam, *Efficaciam motum peristalticum* *intestinorum* *inver-*
sum.

sum in sanas conditiones revocandi, eorundemque præclusiones, licet a causa externa ortas, ampliandi, firmabit incredibilis fere casus, ab expertissimo Viro F. Hofmanno in Med. Rat. Syst. tom. 4. Sect. ij. c. iv. de foeminâ berniosâ relatus.

§. XXXIX.

Immerito *venenum* ille a *Dioscoride* & *Plinio* appellatur. Quam ob causam præcipitanter nimium visus est describere deleterias hujus metalli vires *Dioscorides* in lib. v. c. 70. & in lib. vi. c. xxviii. quasi illud epotum, instar *Litbargyrii*, torminibus intensissimis ventriculum & intestina exederet, aut pondere suo laceraret. Similiter immerito ipsum *veneni rerum omnium* nomine infamavit *Plinius* in Hist. Nat. lib. xxxiii. c. vi. Exempla enim prostrare ipsius vel ad libras usque citra ærumnas deglutiti, insuper memorat *Ambros. Paræus*. lib. 21. de *venen.* c. 46.

§. XL.

Nec *Frigore intensissimo* *Coagulum sanguinis* inferunt ubique; Parum etiam doctrinæ Physicæ consentaneum videtur quod alii tantam malorum catervam, *universi* scilicet *sanguinis coagulum*, deducere velint ex *summo Mercurii Vivi frigore*, quasi ille *decies quater* aquam *gravitate specifica* antecedens, itidem *frigoris gradibus totidem* ipsâ acrior foret. Docuerunt nimirum (uti hodie palam est) *Thermoscopiorum* fidelissimæ mone- læ, omnia corporum genera cujuscunque densitatis, commissa fatis diu eidem temperiei caloris communis, nunquam habere diversitatem ullam caloris vel ignis, ullo respectu, modo æqualia volumine fuerint. Quamvis interim corporum densitas, particularumque ea constituentium cohæsiō, discrepans varie, diversitatem nonnunquam sistat in velocitate, qua, applicatis sibi invicem varii caloris corporibus, cum minus calido corpori ignis copia adjicitur, tum excessus caloris in calidiori diminuitur. Modo dixi non *semper*, sed tantum *nonnunquam* diversitatem

tem in hisce produci a varietate corporum modo memora-
 ta, quibusdam enim sub conditionibus inde nulla phænome-
 na notabilia excitantur. Quod utique in ipso hoc metallo
 summa celebris *Fabrenbeitii* industria detexit; illud enim va-
 riæ densitatis corpora se ipso calidiora ambiens, eorum non-
 nulla, fortasse pro ratione excedentis gravitatis, *decies quater*
ocytus aquâ, alia vero ipsâ aquâ *tardius multo & debilius* ad
 inferiorem gradum caloris redegit. Uti hæc, lectu jucun-
 dissima, ut & admiranda, exactissime descripta habemus
 a Viro Summo *Hermanno Boerhavio* in *Chem. Tom. 1. tract.*
de Igne. Exp. xx. Coroll. 10. & seqq. A cujus docto ore, donec
 ultimum ad suos Discipulos in Scholâ privatâ, angustiâ jam
 præcordiorum haud levi, alloquium acerbo hocce instan-
 tis fati prognostico clauderet, *vix crediderim, Domini,*
pulmones amplius suffecturos, valete!, me pependisse, cujus-
 que salutaribus præceptis privatim etiam, & pro eâ, quâ
 parentem meum Vir Maximus dudum foverat, amicitia
 fidelissimis ad moderandam totam studiorum meorum ra-
 tionem (quod præfiscine dixerim) me usum fuisse, tam-
 diu lætabor, quamdiu mens sana erit in corpore sano.

§. X L I.

Unde profecto colligere datur, *mercurii vivi* usum non
 universim esse vituperandum, nec *summum ejus frigus* accu-
 sandum, ob temerariam adeoque lethalem applicationem
 ejus nonnunquam visam in *febris ardentissimis*, ubi ab ejus
 usu sanguis in cadaveribus congrumatus inveniebatur. Cu-
 jus exempla *Ramazinus* in tract. de *morbis artif.* cap 2.
 ex *Borricchio*; & *Matbiolus* in *Dioscorid* lib. 6. c. 28 ex
 conciliatore *Petro Aponensi*, tradiderunt; Erroribus enim in re-
 bus non naturalibus (quos in illis casibus ægri isti simul cum
hydrargyri potu commisisse referuntur) si vel tantum modo
 gelidæ aquæ nimis profusus haustus sociaretur, ab illis qui
 itidem *causo* detinentur, nonne & iis ab hoc gelido potu
 vasa constringente, humores condensante, & a reliquis

Licet in
febris
acutissi-
mis hæc
 mala ge-
 nerave-
 rit, in-
 caute
 propina-
 tus.

D

inju-

aëris injuriis inductum iri eisdem, quales mox ab *argento vivo*, mortiferos eventus præfagiret multarum tristissimarum, quæ inde visæ sunt, historiarum memoris?

§. XLII.

Metho-
dus eum
exhiben-
di.

Si igitur usus hujus metalli necessarius judicatur, illud lotum, & poris alutæ egressum, prudentissimè jungi potest cum oleis *amygd. dulc. rec.*, *Rapar.*, *Olivar.*, *Lini*, vel cum *Mucilagineis* decoctis, aut cum *jusculo carniū* pingui, calidis, & id sic oblatum ob densitatem suam summam constantius calorem suum servabit quibuscunque aliis liquoribus notis.

Ejus autem post assumptionem æger deinceps aliquamdiu in latere dextro decumbat, ut pronior sit ejus in *intestina* transitus; post hæc, si vires ægri id concedant, levem ambulationem aut unctionem instituat, ut metallum labile citius iter suum conficiat; Atque iisdem sub cautelis *glandes* majores §. xxxvj., si *mercurio* eas forsan quispiam præferat, exhiberi possunt.

§. XLIII.

Idem
ingredi
Potest
vasorum
lacteo-
rum os-
cula.

Quod si hæc remedia *vias Digestionis primas* iterum aperuerint, & alvum exoneraverint, inde Enematibus Emollientibus, & Eccoproticis, similibusque, insistendum erit. Et licet forte diutius *Mercurii Vivi* particulae intestinis inhæreant, non inde tantum discriminis metuendum est; notavit enim *Clar. F. Hofmannus* datam dimidiatam libram ejus, non ante diem quartum decimum, partitis quotidie vicibus, alvo exclusam fuisse, attamen sine noxa. Ne nimium tamen hîc securi exsultemus, in totum negando *aquam* hanc *siccam* vasorum *lacteorum* orificia nunquam intrare posse, vetat experientia Incomparabilis *H. Boerbavii*. Ille enim (dum lectionibus in Nosocomio publico hujus Civitatis restaurandis felicem administrationem praxeos clinicæ præmitteret) auditoribus suis communicavit observasse se puellam ex-

mercu-

mercurio crudo, in vermium necem præscripto, in febrim putridam, foetorem animæ, & ulcerationes gingivarum incidisse.

§. XLIV.

Nimis tamen fortasse meticolosè monet *Bonetus* in *Sepulchr. Anat.* l. 3. f. xiv., ne jam deglutito aureo globo, nec secedenti, superadjiciatur *Hydrargyri* haustus; quia duo illa corpora veluti se mutuò sint detentura summo cum ægri discrimine. Videretur enim ad summum factum iri ex utroque *amalgama* & id quidem *gravissimum*; qua de re etiam *Dioscor.* lib. v. c. 70. dixit, *Mercurii* potui mirabile ferre auxilium *aurei* limati scobem, sive ramentum quam tenuissimum, epotum.

4. Aureo globo deglutito Mercurii adjectio non videtur pernicio-
sa.

§. XLV.

Topicum, sed ultimum, remedium, quod jam *Hippocrates* in *libr. 3. de morbis* collaudaverat, *Follem* videlicet *fabrilem* ano adaptandum, & flatum eò in ventrem immittendum, qui *angustata ab inflammatione intestina*, dilatet, *Riverius* in *convolutionibus* itidem & *contorsionibus* intestinorum commendat ob felicissimos ejus effectus; & ipse *Trallianus* id usurpare consuevit; verum, illudne in *intestinorum involutione* sive *mutuo ingressu* æque bene cederet, haud æque certo patet.

An flatu foite fabrili impellendus sit in anum?

§. XLVI.

Magnam verò adjicit *Egregius Barbette*, loco dolenti imponendam sugentem (vulgo *ventosam*) *cucurbitam*, at sæpius removendam, atque iterum renovandam. De cuius successu parum sperandum videtur, si *susceptio intestini* inter alia *intestina* profunde tecta vel sepulta hæreat.

An cucurbita sugens efficax sit?

§. XLVII.

Suadetur
ut ex ab-
domine.
intestina
educan-
tur & ex-
plicetur
vulnus.

Omniū autem ex arte subministratorum auxiliorum frustra periculo facto, ægrotantibusque palam ad æternum somnum veloci gradu properantibus, quidam, præeunte consilio nostri *Latini Hippocratis*, satius rati in certissimo discrimine anceps quàm nullum remedium experiri, eo devenerunt, ut circa locum maximè tumentem atque obstructum (qui interdum innotescit ex eo, quod homines afflicti quæcunque ingesta *deorsum* ferri per *intestina* ad aliquam eorum plagam usque, sed inde *tumultuose regurgitare*, ipsi sat distinctè persentiscant) *apertionem* suadeant *ventris*, & *intestinorum*, quantum sufficit, *eductionem*, ut *extricetur* ita artifice manu eorum *mutuus amplexus*.

§. XLVIII.

Quæ o-
peratio
molestis-
sima est.

At violentus *intestinorum* ex abdominali vulnere egressus, præsertim cum omnia perquam tument: promptaque eorum eductorum & solita, ab ambiente atmosphærâ, immutatio (etsi interdum absque labe per menses, immo à *mesenterio* & *vasis suis* soluta, propenderint, quales qui legantur & relegantur dignissimi casus habentur in *Smeth. misc. obs. lib. x.* 1590. & in *Eph N. C. a. v. p. 224*); ut & difficillimus eorundem in capsam suam reditus; nec non eorundem *partium vitiosè positarum* non adeo prompte detegendum latibulum, & interdum occurrens concretio; *operationem* illam, laboriosissimam, & fere semper mortiferam, annuntiant.

Insignia
tamen
dantur
exempla
felicissi-
mi suc-
cessus
Ejus-
dem.

§. XLIX.

Luculentum tamen exemplum admodum secundi *operationis* ejusdem evëntus, vide sis apud *Bonetum* in *Sepulchr. an.* tom. 2. p. 228. Ubi Chirurgus juvenis castra diu secutus, cum magna fiducia sanationem miserimæ hoc morbo

bo

bo laboranti *ab operatione* pollicitus, voto suo refertur & ægræ eximiè satisfecisse. Nec minus fortunate eandem, se juvene, celebratam fuisse a magno Præceptore suo, affirmanti facile credes candidissimo atque omni fide dignissimo Viro *H. Oosterdykio-Schagt*. Quum nimirum fœmina quinquagenaria, admodum truculentis hujus morbi symptomatis defessa, a nullo remedio *Enematum, Fomentorum, Cataplasmatum, & cucurbitarum magnarum ventosarum* abdominis, a celeberrimo *Nukio* successive applicatorum, levamen ullum cepisset; Ille, in praxi felicissimus, suspicatus *intestinorum mutuam anplexum* subesse, author fuit, ut Chirurgus dextrimus, in latere sinistro, quatuor digitos transversos ab *umbilico*, obliquè versus inferiora simul & posteriora facto abdominis hiatus, *intestina*, (statim absque ullâ morâ lacte tepido fovenda) protraheret, quæreret locum *involutum*, eumque lente evolveret, mox omnia *intestina* reponeret, & tandem vulnus abdominis confueret. Quod consilium dictum factum adeo bene cessit huic, fere jam morienti, mulieri, ut eductis *intestinis*, &, bonâ fortunâ, subito *eorum immersione*, omnium malorum matre, repertâ, inflammatâ necdum, nec coalitâ, & post olei multi inunctionem ductâ; atque postremo, post eorum refusionem secundum artem, *gastroraphiâ* ex voto absolutâ; primum quidem *Enemata Emollientia* alvum denuò aperuerint, postea vero vires restaurati corporis ipsæ sponte suâ apertam illam servaverint, eo effectû, ut Illa ex Orci faucibus veluti erepta, brevi perfectè sanata, & ultra 20. deinceps annos superstes, fuerit.

§. L.

Quod si post *intestinorum* reductionem in abdomen, eorundem *contorsio* aut *depravata positura* metuatur; Jubente *C. Celso*, æger leniter concutiendus est, quo per se singula *intestina* in suas sedes reducantur, & in hisce consideant. Quin, quod eorum partes, si quæ forsan a situ commodo, dum

Intestina
reducta,
concessu
corporis,
sed vel
spontè, in
propria
loca dis-
ponuntur.

reponuntur, aberrent, facultate solâ corporis ipsius, in propria locula menta sponte regrediantur, ipse credere haud dubitavi, ex quo viventium Brutorum incisorum intestina educta, omnivariâ ratione in *contrarios gyros* a me flexa, & *contorta*, tumque hac, quousque id præstari potuit, *præternaturali* positurâ rursus per vulnus in abdomen intrusa, nullam notabilem Functionibus *Naturalibus* eorum animalium, brevi omnia sua constanter iterum peragentium ut prius, labem intulisse mirabundus animadverti.

P A R S S E C U N D A.

D E

ALIIS MACHINAE HUMANAЕ EXTRAORDINARIIS.

OBSERVATIO ANATOMICA PRIMA.

In cadavere Viri robustissimi, valde musculosi, admodum proceri, ætatis anno 27° vel 28° denati, & ut ex colore, torositateque totius corporis, nec non contentis crassioribus stomachi videbatur, modicâ sanitate extincti, præter *Volvulum*, quem in ipsa Dissertatione §. VII. attuli, sequentia mihi occurrerunt notanda

1. Extrinsicus nullibi vitium, at Thorax latissimus & tumens. Integumenta autem communia in latere dextro à *Pectorali* musculo removenti, mox obvius odor, non ingratus primò, & quasi recentibus *Liquiritiæ* radicibus proprius, sed sensim ingravescens, & tandem nauseosus. Membrana *Adiposa* hîc, & super ipsis abdominis musculis aquis quodammodo turgida.

Multi
Musculi
concre-
verunt.

2. *Pectoralis* porro Musculus ipse extrinsicus sanissimus, intrinsicus arctissime cum cartilagineis partibus costarum *verarum*, & musculis *Intercostalibus* ipsis connatus.

Immo

Immo in quibusdam locis omnes hi muscoli, in se invicem valide compressi, & una cum induratâ membranâ *Pleurâ* in unam scirrhosam duritiem versi. Musculus *subclavius* itidem in ligamentum quasi conversus. Pinguedo, nec non glandulæ prope axillam, induratæ

3 Mox, ubi leviter vulneraveram *Pleuram* membranam magno impetu e Thorace liquor subgrysei coloris, & odoris, qualem jam ante subolfeceram. Stylo in hanc cavitatem dextram Thoracis demisso nullum Pulmonis dextri vestigium obviam, sed copia ejusdem liquoris, quem exinde ad libras 12 eduxi. Hic spissitudine, ac homogeneitate, atque odore ab *Ichore* diversus; Pure autem bono magis candicans & fluidus.

Thoracis
Cavitas
dextra
Pulmone
vacua;
liquore
candido
plena.

Prius quam Thoracem discinderem, aliquot intervalla costarum *verarum* musculis *Intercostalibus* exui, ut Viscerum ejus Cavitatis positura rectè innotesceret. Ibi Pulmo *dexter* ex loculo suo prorsus extrusus in *sinistram* cavitatem Thoracis; margo autem ejus *anterior* uti *sterno* proximisque cartilagineis portionibus costarum dextrarum, ita & margo ejus *posterior* eminentibus corporibus vertebrarum *Dorsi*, firmissime accreverat; & inter hos terminos latus ejus dextrum applanatum atque tensum.

Pulmo
dexter in
sinistram
cavum
Thoracis
adactus.

In aperti denique Thoracis camerâ *levâ* Pulmo proinde *dexter* & *sinister*, ut & *Cor* cum suis vasis arctè compressa, alluente simul magnâ copiâ lymphæ subrubellæ: camera vero *dextra* pulmone suo orbata, &, ut dixi, lactei coloris liquore repleta.

Pleura membrana dextra in quibusdam locis macerata & dissoluta, in aliis dura & ad minimum decies incrustata; qualis Involucrorum præternaturalis crassities etiam in Emphyematibus & Pulmonalibus Vomitis haud infrequens est; sed in sinistro *sacco* membranæ ejusdem conspicua valida phlegmone.

Pleraque
viscera
Thora-
cis vitia-
ta.

Glandula *Thymus* pro ratione ætatis extra ordinem tumens; sed omnino scirrhosa.

Pulmo

Pulmonis dextri moles multo minor quidem, quam illa *sinistri*; tres tamen ejusdem *Lebi* singuli superstes, quorum externa quidem tunica spissa & callosa verum ubique continua, nullibi perforata; quin ipsa eorum substantia modice sana nullis contaminata *Vomicis*, at parumper compacta. *Pulmo* proinde hicce nequaquam in causâ effusi intra *Thoracem* liquoris.

Pulmo sinister summopere, sanguiferis vasis obstructis, extrinsecus rubes. *Pericardium* mole suâ, duritie, nec non crassitie membranæ suæ, perquam immutatum.

Viscera
abdomi-
nis.

5. Ex patefacto, post hæc in *Thorace* visa, abdomine multus sanguinolentæ lymphæ profluxus. *Omentum* ibi, inter *Colon* intestinum & *Ventriculum* convolutum, sed tamen propagine quadam *Peritonæo* infra *Lienem* firmiter adglutinatum.

In *intestinis tenuibus*, & præprimis quidem in *Jejuno*, spectaculum texturæ vasorum sanguine turgentium, quasi arte intide repletorum. In intestino *Cæco Vulvulus*, quem superius in *Dissert.* explanavi.

Ventriculus turgidus liquore coloris cinerei, & frustis casei semine cumini conditi, medium fere digitum longitudine adæquantibus; quæ quandoquidem leviter tantum macerata, dubio procul brevi ante mortem devorata, signum dabant hominis non adeo diu, aut certe non adeo graviter, ægri.

Vasa La-
tæa Chy-
lo tur-
gentia.

6. Ex *Intestinorum tenuium* lateribus, ut & ex eorundem *dorso* etsi obscurius, jucundissimus nobis conspectus prodeuntium vasorum *Latæorum Chylo* spissiori refertorum; quorum alia secundum vasa *sanguinea*, alia vero ab eorundem directione seorsum, & vario flexu, proserpebant versus *Mesenterium*, &, inter ejus *Duplicaturum* pergendo, in truncos majores successive coeuntia, tandem *Glandulas* ejus *Vagas* ingressa, pulcherrime etiam easdem ambire & coronare cernebantur.

Numerus autem, nec *Cavitas*, horum Vasorum ubique æqualis, sed ea circa medium *Intestinum Jejunum*, omnium, uti capacissima, sic & numerosissima. Per illum vero *intestinum*
&

& pauciora & arctiora. At & ex ipso *Diudeno*, (in quo ejusmodi vasa se nunquam repperisse scribit *J. D. Santor.* in *obs. Anat.* c. IX. § X.) emergebant parvi vere *Lacteorum* rami, etfi *chylo* dilutissimo pleni, & vasa *Lymphatica* potius, quam *Lactea*, referentes. In *crassis vero intestinis* nullum eorundem specimen.

Distributionem autem eorundem tubulorum *Chyliferorum*, superiori propemodum similem observare insuper mihi licuit in infantis biennis *intestinis*, ob *Glandularum Mesentericarum vagarum* obstructions, denso horum tubulorum tegmine itidem ornatis.

Chylus porro tenacissime adeo iisdem inhærens, ut ex utroque illo Cadavere, in spirituoso liquido, reservare, jam à longo tempore, potuerim *intestinales* portiones, in quibus præter venosa arteriosaque vasa, varii coloris materie condiente penitissime ex arte impleta, hi tubuli *chylo* spissiori turgentes distinctissime conspiciuntur.

7. *Ductum Thoracicum* etiam prosequenti, ejusdem canalis universus deprehensus est integerrimus, ab ortu suo ad exitum in venam *subclaviam* sinistram usque. Neque ullibi disruptio ulla vasis *Lymphatici* majoris in *Thorace* hærentis, sic & *Oesophagus* toto suo itinere illæsus fuit.

8. Hinc itaque suborta mihi cupido, unde ergo tanta & talis in *Thoracem* colluvies? quam, nec *Chyliferus Ductus*, nec *Stomachus*, nec vas *Lymphaticum* majus (quantum videlicet), nec postremo *Pulmo* ipse, huc deduxisse apparebat. Plurima illa erat, ut superius (3) indicavi, & singularis intuper indolis; candida nempe colore, mixturâ valde æqualis, neque ullo putredinis signo foeda, licet jam quinque a morte hominis lapsi fuissent dies. Oracula nostra consulenti, *Pus* esse respondit Vir Celeberrimus *B. S. Albinus*, quale ipse antea ex maximo abscessu *Hepatis* specie liquoris huic valde similis, magnâ copiâ eduxisset. Deinde auctore Viro Clarissimo *H. D. Gambio* laticem hunc plures dies in digestionem repositum observavi. Non putrescebat, quin odorem *acescentem* spirabat, & in duas partes sese separabat, quarum altera

Chylus
tenaciter
iisdem
inhærens.

Ductus
Thoracicus & *Oesophagus*,
non lacerati.

Examen
liquoris e
Thoracis
cavo e-
ducti.

Liquoris ponderosior, spissa, instar lactis coagulati mucosa, & subflava; at multo tenuior altera, subviridis, & priori innatans; Separationem autem eam, diuturno fotu caloris non turbantam constanter retinebat; At *acescentem* suum odorem, sed non fusio per nisi post multos demum dies, cum *putrido alcalino*, valdeque multas nauseoso, commutabat.

9. Ad loca porro inventi hujus in cadavere stagni non in partes, diligenter animadvertendum videbatur. Plurimis nempe in corporis, diffitis, non tamen lateris in corpore illo *sinistri*, sed tantum sed in la-*dextri*, locis latex ille comparebat.

Primò namque in ipso *Scapulae dextrae Dorso* inter fibras carnosas musculi *Infra-spinati*, & vicinas musculi *Deltoidis*, insinuata detinebatur ingens congeries liquoris, cum latice illo antea intra cavum Thoracis itidem *dextrum* invento, perfecte convenientis; dum (quod admodum peculiare visum fuit) nulla ejus gutta, nec in musculis sub *Scapula* sitis, nec in aliis *Deltoidi* vicinis, inventa fuerit.

2. Inbur- *Secundò* clunis etiam *dexter* insigniter tumescebat præcipuè
sâ sub in regione suâ exteriori. Separando musculos ejus, haud ita
musculo longe ab *Eminentia*, quam os *Ischion* emittit, acutâ, muscu-
Gluteo lum *Magnum Gluteum* firmiter annexum adunatumque *Gluteo*
Magno *Medio* detego. Sejungo aliquantum hosce musculos, & mox
dextro prorumpentem video liquorem, qui, & odore, & omni ha-
Radice bitu, cum priori e Thorace educto fere idem, nisi quod spis-
Trochan- situdine majore aliquantum differret. Penitus itaque disjun-
teris Ma- ctis iisdem musculis, animadverto *Gluteo Magno*, ibi ubi idem
majoris Fe- *Gluteus* partem *Trochanteris majoris* ossis *Femoris* exteriorem
moris atterit, subjectam illam, [quæ à Viro longe Clarissimo *B.*
tuffulta *S. Albino* in *Histor. Muscul.* lib. 3. p. 520. primùm exquisitè
jam per- *S. Albino* in *Histor. Muscul.* lib. 3. p. 520. primùm exquisitè
quam di- memorata, & quæ nuper in foemina non (uti cæterum
stenâ. semper) dorso *Trochanteris majoris*, nisi laxè mediante *cellulo-*
sâ membranâ, adhæsisse, sed amplè cum ipso tendineo *Glutei*
Medii sine inseparabiliter coâluisse, a me inventa fuit] bursam
insigniter in omnem dimensionem, sursum, antrosum, re-
trorsum, deorsumque dilatatam; ita ut hæc a latere superiori &
posteriori mediam fere altitudinem *Glutei Medii* conscendens,
& ad

& ad inferiora longe ultra *Radice[m] Trochanteris Majoris* descendens, ac totum itidem os Femoris per posteriora usque in ejus *Trochanterem minorem* ambiens, capacitatem faceret tantam, quæ integrum pugnum meum admitteret. Hæc ipsa autem vehementer adeo expansa bursa continuit ingentem vim priori similis laticis; Involucro simul ejusdem, quod in sanitate est tenuissimum, jam valde robusto & spissato.

Nec *Tertio* vel hîc laticis toties jam deprehensi, diffusique limites; siquidem sub Pollice pedis, itidem *dextri*, inter os primi & secundi Ordinis, sub Tendine musculi *Flexoris Longi Pollicis pedis* capsula quæpiam, tenaci membranâ constans, integumentis communibus insidens, & repleta humore crasso, in flavedinem vergente, & parum recedente ab illo liquore, qui primum in Thorace ipso latuerat.

3. Sub ipso pollice pedis dextri.

An proinde ex hisce colligere licet liquorem prius in *Thoracis dextram partem* effusum, ex hac in vivente adhuc homine per tria enumerata loca distributum fuisse? Nonne probabile sit venas *Pleuræ* absorbentes illum ex Pectoris cavo haustum sanguini fluenti infudisse? Eundemque beneficio arteriarum Exhalantium in illa loca depositum fuisse? Quam verò ob causam in latere *sinistro* hujus Cadaveris nullum ejusmodi liquoris indicium comparuisse dices?

10. Historiæ autem Cadaveris rarioris fas sit Viscera adjicere duo, quæ & ipsa non vulgaria.

Et *primo* quidem loco *Hepar*, quod sanissimi coloris, sed ordinariam longe superabat magnitudinem. *Fibra* enim, sive *Lobus*, ejus sinister, solito multo latior, ultra Ventriculum per anteriora sinistrorsum vergens, ejusque partem in foveâ valde profundâ recipiens, *Lieni* tandem ad magnam latitudinem erat nexus. Alter autem, sive dexter ejus *Lobus* ad amplitudinem quatuor circiter digitorum transversorum descendebat infra marginem *Hypochondrii dextri*; Et interim, quod notandum est, omnia viscera abdominis satis se invicem sustinebant. At *vesica fellis*, ne guttam quidem ejus continens, adeo complicata erat, ut tenax tantummodo ligamentum speciosissime referret.

Hepar prægrandè, in omni facie sui *Lymphatica* vasa ostendens.

Per omnem porro superficiem utriusque *Lobi* hujus *Visceris*, non modo in *Gibba*, verum etiam in *Concava* eorum regione, candicantia vasa *Lymphatica* permulta hinc inde plane manifesta fuerunt. Quæ pulcherrime etiam intumuerunt deinde omnia, si aërem in *Venam Portarum* flatu impellerem.

Duplex
Ureter,
duplex
pelvis in
Rene eo-
dem.

10. *Secundò Ren* sinister duos *Ureteres* emisit, qui primum juxta se invicem incedentes, mox se mutuo decussantes, inde per magnum intervallum procedebant sejuncti, donec marginem pelvis abdominalis ferme attingerent, ubi in unum confluebant.

In *Rene* ipso juxta altitudinem suam discisso duæ similiter *Pelves* occurrebant, distinctæ prorsus, nullibi in se invicem patentes, sed singulæ in suum *Ureterem* desinentes.

Varix
tumens
in Venâ
Sperma-
tica.

11. *Vena Spermatica* sinistra duplici insigni ortu, altero ex *Venâ Emulgente* ipsâ, altero vero ex ejusdem *Emulgentis* lobole renem versus derivatâ, (anatomice loquor) germinabat. In eâdem autem *Varix*, a coitû horum principiorum multum distans, infra quem vena collapsa erat & fere sanguine vacua, sed supra eum turgebat. Unde, sanguinem infra *Varicem* depellere sæpius frustra molitus; quæ vero inferius restabant paucae guttæ facilius paulo sursum repellebantur.

Tandem in ipsam *Emulgentem Venam*, *Renem* versûs, materiam balsamicam immisi, quæ illinc in exilia quidem vasa *Renis*, & in venam *Spermaticam* penetravit, sed non ultra ante dictum *Varicem*; portionem itaque infra eum vacuum aëre distendi, siccavi, denique aperui, & detexi (quas in illa adhuc dum servo) duas *Valvulas Semilunares*, cavitate suâ *Renem* spectantes, & per diametros suas accurate sese mutuo tangentes.

In scele-
to perfe-
cto om-
nes ossi-
um *Epi-*
physes a
Diaphysi-
bus ad-
hoc dum
solutæ.

12. Postremo in hoc, plenum incrementum transgresso, & insuper duris laboribus rusticis exercitato corpore inveni *Epiphyses* omnes ossium sceleti (quem mihi mundavi) a corporibus suis ossis, sive, ut hæc *Clarissimus Ruyschius* vocat,

eat, ab *ossibus principalibus*, adhuc dum dissociatas. Ita nimirum in sequentibus ossibus res se habebat.

In osse *Femoris*, *Epiphysis* inferior, condylos & fulcum *Varia Patellæ* paratum subministrans; & *Caput* ejus, quin immo ossa. *Trochanteres* ambo ab *osseo corpore* sive *Diaphysi* adhuc dum erant discreta; superstitite lamellâ cartilagineâ, tenui, nondum in os conversâ.

Ossis *Humeri Epiphysis* inferior cum *osseo corpore* quidem confluerat, sed ab ipsa *Condylus* posterior sive major adhuc dum separatus mediante Cartilagine; itidem ejus *Caput* cum utroque *Tubere* suo etiamnum liberum fuit. A *Radii* autem, *Tibiæ*, & *Fibulæ*, *corporibus ossibus*, utraque *Epiphysis* distincta; ab *Ulna* & ossibus *Metacarpi* & *Metatarsi Epiphysis* inferior, ab osse *Pollicis* superior separata erat.

Pulcherrime demonstrat os *Sacrum* modum, quo Natura *Os Sacrum* Cartilaginem ejus in *vertebras*, sed ab illis *Lumborum degenerum*. res, absumere soleat; singulæ videlicet *Vertebræ* ejus adhuc dum a proximis potissimum disjunctæ. Verum enim vero summa ejus *Vertebra*, a secunda in totum dissoluta, exhibet distincte *corpus*, processusque *Obliquos*, cum *Adscendentes*, tum *Descendentes*, atque *Transversos* conjunctos cum *lateralibus* ejus partibus, nec non *Spinosum*, sed in duos filium. Et ossis *Coccygis* vertebra suprema duntaxat processibus suis *Obliquis adscendentibus*, admodum perspicuis, cum iisdem *descendentibus* infimæ vertebrae ossis *sacri* cohærebat.

Sternum ex quatuor partibus componebatur, quarum prior *Os Pectoris* dabat os *Triangulare Sterni*; altera ponebat os inter *secundas* & *tertias Costas veras*; tertia pars ossea inde definebat ad *sextas Costas*; ultima vero, *Ensisformis* dicta, adhuc dum Cartilaginea exiguum modo granulum osseum continebat.

Ab ossibus *Coxæ* dissociatæ *Epiphyses*, quæ *Cristam Ilei*, & *Os Ileum*. superficiem *Tuberis Ischii* æquabilem constituunt.

OBSERVATIO SECUNDA.

*Hydrocephalus internus in infante recens nato.*Partus
Diffici-
lis.

1. **P**aupercula gravida, ad terminum Gestationis deducta, & partus nixibus tentata, foetus sui partem maximam commode satis edidit, licet primum præternaturaliter pedes, deinde totus truncus una cum brachiis in auras produissent. Hæsit vero deinde collum & caput, quamquam violentissime in ejus Exclusionem reliquam urgeretur parturiens.

Obstretrices itaque tres pariter in Auxilium advocatæ, at frustra; auxiliatrices enim præbere manus haud potes fuerunt.

Altero inde die Dexterrimus Operator *J. Denys*, Vir mihi, dum vixit, amicissimus, accersitus, Digitum Indicem juxta dorsum hærescentis Embryonis per *os uteri internum*, valide circa ejusdem Collum constrictum, protrudendo, tandem insolitæ adhærescentiæ causam, i. e. Caput deforme, & immane quantum, offendit.

Quod, omni molimine, sed irritò, carcere suo extricare diu conatus, anxiam Viribus postremo Naturæ ipsius commisit in posterum diem, quo, nisi adjutricem interea se dedisset Natura (quod sæpius præter spem sibi contigisse asseverabat Vir prudens) frustulatim onus extraheret. Verum provida, & voto ejus secunda effecit Natura, ut, sub sequentem Vesperam, uno saltem validiori nixu, momento citius foetu suo, jam pridem tamen strangulato, liberaretur misera mater.

Hydro-
cephali
Examen.

2. Hic Grandis, bene obesus, & pleno corporis habitu, sed Juvenile fere caput gerens, & valde amplo Thorace præditus, cum mihi ex benigno Viri Clarissimi *H. Oosterdyk Schagt*, qui Puerperæ eâdem, qua in omnes pauperes commendabilissimum se præstat, commiseratione, curam in se susceperat; nec non & ipsius Operatoris, consensu, ad Exenterationem traditus esset, sequentia in Capite illo suo enormi spectanda dedit.

Cranii

Cranii integumentis divisis, non multum lymphæ in membranâ Cellulosâ.

Pericranium faciei in speciem elevatum, & ab ipsis *Cranii* ossibus separatum a subhærente lymphâ copiosâ subrubellâ.

Suturæ superiores *Cranii* omnes ad digitum transversum sesquialterum hiabant, hinc & levi negotio vacillantia ossa superiora omnia. Hiatus *Rhomboides*, (*Fontanellam* dicunt), multum callosus.

Sinus Longitudinalis *Duræ Matris*, nihil præternaturale in se habens, sed aliquanto amplior. Diductis aliquantum ossibus *Verticis*, & *Durâ Matre* prope *sinum Longitudinalem* leviter discissâ, eadem sub iisdem ossibus omnino lacera, destructa, & in pulpam conversa; verum & in omni sua plaga a reliquis superioribus ossibus *Cranii* sejuncta, & tantum per eorundem *Suturas* propaginum suarum auxilio cohærens cum *Periosteo* externo, sive *Pericranio*, itidem ab iisdem (uti modo dixi) separato, construebat pulchre quasi capsulas, e quibus ossa munda eximebam absque ulla sectione; quippe quæ nulla ex modo dictis membranis, sive *Periosteis*, nec *externo*, nec *interno*, i. e. *dura meninge*, vasa accipiebant visibilia, unde merito mirabamur justam eorundem magnitudinem pariter ac integritatem; quin & vasa perquam rara videbantur in ipsis illis *Meningibus*, si excipiat *Duræ Matris* locus valde inflammatus, cui non absimilis locus datur in parte ossis dicto loco accumbente.

Piam porro *Membranam* depresserat onus aliquot lymphæ librarum, quas determinare non valemus, quia idoneis ad ponderandum destituebamur instrumentis. Lymphæ autem hujus pars ob fissuras *Duræ Meningis* supra enarratas, & in ipsa ossium *Cranii* loculamenta, sive *Capsulas*, penetraverat. Prior autem membrana fere ubique naturaliter ipsi *Encephalo* contigua, & copiosis vasis sanguine boni coloris infarctis ornata; parva tamen ejus portio ab illo soluta sero illi cruento innatabat.

Cerebrum jam ipsum adeo ab alluente pondere deorsum detrusum, ut *Hemisphæriorum*, maxime simul *Emollitorum*,

convexitate pefsum datâ, altitudo eorundem in eodem plano horizonti parallelo, in quo *Callosum Corpus* ejus, repperiretur. Hemisphæriorum eorundem incisuræ externæ perquam erant altæ, quo evenit, ut eorundem anfractus, qui alias in Hydrocephalis internis evanescere solent, hîc contra magis conspicui, & mobiliores, intestina in Gyros convoluta accuratius, quam in sano cerebro, referrent. Cæterum de *Eminentis* internis, nec de *Nervis Cerebri* ob ejus mollitiem, aut potius conversionem in pulvem, distinctum quidpiam cerni aut dici poterat. Ad hæc, processus *Duræ Meningis Falci-formis* coniumtus adeo, ut parva duntaxat ejus vestigia circa *Frontis & Occipitii* regionem imam superessent; & ipsi ejus processus *Transversales* (quos *Diaphragma Encephalicon* appellare *Incomparabilis H. Boerhavius* solebat) quasi elixi & exesi, aditum concesserant extravasato liquido in *Cameras Cerebelli*, cujus inde alter *Lobus* interne requisitam sanæ similem duritiem, bonumque Colorem, & habitum præ se ferebat; at externe de-coloratus *exceptâ* magnâ phlegmone pii involucris; alter vero *cerebelli* *Lobus* in pulpam conversus, & prorsus depravatus.

Thora-
cis &
ventris
Examen.

3. Thorace pertuso, exhibat cum sibilo mox aër multus; & in ejus cavis magna vis aderat subcroenti & tenuis liquoris. De cætero in hisce cavitatibus, quemadmodum & in Ventre, omnia viscera satis sana.

Hisce ita recognitis, quanta nascitur occasio multas de Vita, quæ in hoc infante etiamnum fuerat superstes, abolitis etfi in capite ejusdem, quoad externas saltem proprietates, omnibus Vitæ, præter *Cerebelli* Loborum alterum, qui plerumque in Hydrope Capitis interni, plus minusve illæsus deprehenditur, *Primariis Fontibus*, expromendi *Conjecturas*? At *Conjecturas* tantum, & non *certas Observationes*; Quamobrem, uti ego quidem opinor, præstabit cum *Nic. Tulpio* in *Obs. Med.* lib. 1. c. xxiv. confugere ad ingenuum illud, *Quantum est Quod nescimus!* quam inani verborum sono tempus terere.

OBSERVATIO PATHOLOGICA
TERTIA.

1. **M**ulieri 50. annum agenti, omnium sane pauperrimæ; **Hydrops** primò abdomen, deinde Extrema inferiora, *hydro-* in spe-
pe intumuerunt; in dies tumor iste multum increvit. **Tan-** cie sa-
dem Tincturâ, feminum *Fraxini* cum sp. *Juniperi* paratâ & natus.
adhibitâ, urinæ uberrimæ profluentes *hydrope* liberabant æ-
gram.

2. Aliquot autem menses post, eadem in pristinum subito **Idem Re-**
recidit *Hydropem*, & secundâ aut tertiâ inde septimanâ febre **cidivus.**
acutissimâ corripitur cum lancinantibus cruciatibus in abdo-
mine, qui brevi stipati fuerunt perfectâ *Ischuriâ*, intolerabi-
les anxietates inducente, & duos integros dies durante.

3. His elapsis, in humiliore regione *Hypogastricâ* abdomen **Clausu**
subitò expanditur, sed simul crepat ibidem parvâ rimâ, per **urinæ**
quam modica quantitas lymphæ fætidæ ilico emanavit cum **exitu,**
sensibili angoris & symptomatum febrilium levamine. **Venter**
Lympham autem ipsam ægrota, sub hac & sequentibus evacuatio- **ipse rimâ**
nibus, ex odore & colore semper putabat esse *urinam*, sed **crepat,**
nunquam ad accuratius examen potuit in vas excipere, etiam **& lym-**
si per quatuordecim adhuc dies rimâ eâdem perseveraverit i- **pham e-**
dem profluxus, *diurno* quidem tempore *guttatim*, verum **ructat.**
no-
cturno, quo omne etiam *Hypogastrium* sensim fiebat repletius,
circa statam horam *uberiori copiâ*; constrictione *meatus urina-*
rii toto illo tempore pertinaci, & ne *guttam* quidem *urinæ*
transmittente.

4. Sed quemadmodum constrictione illa derepente nata erat, ita **Ischuria**
& post dictos dies quatuordecim inopinatò sublata fuit. **sublata;**
namque ægra validis nisibus ad mictionem agitata, non ita diu **Peculia-**
post urinam excernit; tumor ille *Hypogastrii* peculiaris, (3) qui **ris tumor**
ultra Genitalia antea multum propendens, & rariori specie deor- **Hypoga-**
sum sensim coangustata, in imâ sui parte, *vesicæ* quasi *urinariæ*
fundum subrotundum repræsentaverat, mox evanescit; ure-
thra

thra ipsa per aliquod tempus inde aperta manet, & fissura *Hypogastrii* (3) coarctata lentè coalescit.

Prodi-
giosus
tumor
ventris
cum
multis
morbis
aliis; tan-
dem
mors.

5. Tumor interea *Abdominis* universi restitit, quin in dies postea excrevit; ut tandem, in altitudinem & longitudinem prodigosè expansus, trium Ulnarum communium mensuram adæquaverit. Simul rediit deinde *Ischuria*, & continuata per multos dies, licet propter situm inexplebilem *Cerevisiæ* tenuis, vel limpidæ aquæ, profusam quantitatem miserrima potaret.

6. Toto hujus Morbi decursu, *Respiratione* molestissimâ, curtâque, & *Tussi* perpetuâ, ac profectò molestissimâ, nullis morem gerente remediis, vexata ægra; ab ingestis in *Ventriculum* interdum ad præsens suffocationis periculum, nunquam verò ad *Vomituritiones* vel *Vomitus* ipsos, deducta; & difficillimè semper in latus dextrum & in *Dorsum* decumbens; *Abdomine* tamen iterum multum detumescente, tandem tot ærumnis confecta, animam tranquillè efflavit.

Cadaver
sordidif-
imum.

7. Curiosus rimandi causas malorum præcipuas, ipso mortis die, cultro subjeci Cadaver, jam statim extrinsecus sordidissimâ suâ specie testatum ineffabiles misérias, quæ in pauperrimam hanc catervatim desævierant; Nam non modo *Pediculorum* adhuc-dum vegetorum millenis (tam enim incredibili illi nunc prodibant copiâ, ut tota *Defunctæ* facies sub iis tantum non sepulta esset,) esca viva & lenta fuerat; sed & circa *Genitalia*, & superiora *Femorum*, adeo sphacelo omnia corrupta, ut tam brevi post mortem ejus, vivi etiam vermes nunc jam proreperent.

Examen
abdomi-
nis.

8. Nec minus intrinsecus ærumnarum. Inflicto namque abdomini vulnere, mox pleno rivo multæ pintæ lymphæ subflavæ, & fætorem *urinosum* spargentis, pure autem nullo nec ichore inquinatæ, prorumpebant.

9. Aperto toto *Ventris* cavo, *Peritonæum* fere in omni plagâ sui leviter inflammatum; *Rima Hypogastrii* (3) extrinsecus adhuc-dum conspicua, sed cicatrix intrinsecus nulla, nec in ipso *Peritonæo*, nec in *vesicâ*, licet & in anteriori & in superiori suâ sede ab investiente *Peritonæo* cautè a me denudatâ.

10. Hæc parva, & per *Ureterem* inflatum aërem cito ipsâ

Ure-

Urethra dimittens; nullam labem in cavo suo exhibuit. Verum, an & quid obicis fortè in ipsâ *Urethra* occultaretur, ne investigarem ulterius, immundities Genitalium absterruit.

11. Nec *Intestina* porro, nec *Mesenterium*, inflammatione; suppuratione, vel scirrhis vitata. Sed priora fœcibus multis onerata, & variis in locis arcte contracta, at medio inter claufas extremitates spatio, solius aëris magnâ vi distensa. *Ventriculus* vacuus.

12. Sed rarius *Hepar*; mole id parvum, compactum, durum, atque rigidum, in omni suâ, cum *gibbâ* tum *concaâ*, Hepar rigidum, foris ubique tuberculibus asperum; intus uterunque sanum. superficie, tuberibus, ex basi latiori & ipsi *Hepatis* substantiæ insidenti, in apices obtusos & rotundos desinentibus, fere contiguus, & solidis, inæquabile & asperum. Cujus figuræ idea pulchrè obtinebitur, si imaginemur nobis *moli* v. g. *Argillaceæ*, ab Artifice *Jecoris* in magnitudinem ac formam omnino accommodatæ, globulos marmoreos, quales puerorum lusibus communiter inserviunt, in maximâ diametro bipartitos, hac ipsâ diametro ad levem profunditatem per omnem *molis* regionem extrinsecè, alterum proxime juxta alterum, infixos, & capitulis tantum suis ex superficie extuberantes.

13. *Jecinore* hoc deinde in portiones fisso, nullæ *Vomicæ*, aut *Scirrhi*, in interioribus ejus, sed prominentiæ illæ, modo dilucidatæ, intus levi incili, sive fissurâ, nullam tamen materiam continente, excavatæ.

Cystis fellea bile, quoad colorem & spissitudinem optimâ, referta, *sinu Hepatis* ipsi excipiendæ parato erat elapsa, quum & hic ipse prominentiis illis angustatus, & ferme esset deletus. *Ductus autem Choledochus* in *Duodenum* intestinum pervius.

14. *Lien* volumine maximus, de cætero sanus. *Pancreas* totum quantum *scirrhosum*, lapideæ duritiei, lactei coloris. *Renes* nullo affectu depravati.

15. Partium *Genitalium* a consueto situ error. *Uterus* scilicet versus dexteram remotus, unâ & elevatus, à summâ orâ Partes Genitales a situ aberrantes. *Pelvis* abdominalis suffultus; *Ligamentis* ejus, lato & rotundo, in hoc latere brevissimis, sed in opposito tanto magis extensis & laxis. *Tubæ Falloppianæ* dextræ pars princeps *pelvi* omnino

egressa cavitati anteriori ossis Ilium infidebat. *Uteri* cavitas magna, & repleta pituita tenaci vitrea, admixto cruore tincta. *Ovarium* exiguum & rugosum.

16. Nullum in *Pleura, Pericardio, & Pulmonibus* notatum vitium.

In corde 17. Sed in *Cordis Thalamo* sinistro circa *basin*, & supra *Valvulas Mitrales*, nec non in latitudine *sinus venosi* itidem sinistri plus quam dimidia, assurgebat ordo, sive series, *calculorum* majorum minorumque, colore subfuscorum, & duritiei summæ, juxta invicem dispositorum, & quasi inter sese mutuo articularum, qui, substantiæ fibrosæ partium illarum radices suas infixas habentes, velamentum earundem nervosum internum perforaverant, & intra cavum *sinus venosi* ejusdem porrigebantur nudi, in cuspides acutas & inæquales terminati: ita ut ad ipsum illum calculosum ordinem manus affricata sensum, veluti si ad ordinem acutorum in lupo pisce dentium fricaretur, ferme referret.

Corollaria. 18. An itaque *Tussis* adeo pertinaciter divexantis, & *Respirationis* laboriosissimæ (7), causa dici posset fuisse injectum actioni *sinus venosi sinistri*, sanguinem e *Pulmonibus* reducem in *Cor* sinistram propellenti, atque adeo ipsi sanguinis per *Pulmones* trajectui, impedimentum per lapideam illam rigiditatem?

Quare decubitus, in *latus sinistrum* fuit Miserae facillimus, in *dextrum* difficillimus, quum interea onus morbosum (13) in *dextro* habitaret *Hypochondrio*? Nunquam autem de molestiis circa illud *Hypochondrium*, sed de profundius, & sub *Scrobiculo cordis*, hærentibus fuerat conquesta. Nec ego in *Hypochondrio* illo *dextro* *Viventis* adhuc, & *querulae*, tumorem aut pesiliarem duritiem ullam percipere unquam potueram.

OBSERVATIO ANATOMICA
 QUARTA.

De Ductu Thoracico.

Exilis & tenerrima, succum nutritium, ex esculentis potu Metho-
 lentisque in intestinis elaboratum, & a *vasis lacteis* ab- dus Du-
 sorptum, recipiens propemodum omnem, & sanguini affun- ctus
 dens, fistula, *Ductus Thoracicus* communiter (licet minus ap- Thora-
 tē aut propriē, quum tot per Thoracem *Ductus* diversi fe- cici in-
 runtur, qui pari jure idem nomen sibi vindicant) dictus, di illæ
 omnium facillime, salvâ prorsus integritate ejus, detegitur, si
 visceribus cunctis, cavo abdominali prudenter, præcipuè circa
centrum Mesenterii, evulsis, nec non unâ cum illis *Rene* dex-
 tro, cum *capsula atrabilaria* sua, ab *Emulgentibus* vasis prope
finem ejus rescisso, hiatus *Capitum* mediorum *Diaphragma-*
tis, arteriam *aortam descendentem* transmittens, denudetur:
 & si deinde super hanc ipsam *aortam descendentem* mediam,
 eodem hiatu per altitudinem *Diaphragmatis* ampliato, ejus
 altera portio versus costas dextras, altera vero versus sinistras
 diducatur. Hoc itaque facto, & caput magnum dextrum-
 que *Diaphragmatis* ad ext:emu n tendineum suum usque sus-
 pensâ manu leviter a vertebriis Lumbaribus, annexâque
 ipsi *aortâ*, separando, eandemque aliquantulum in sinistras re-
 trahendo, *Ductus Thoracici principium*, sive *cisterna Lumbaris*,
 vel aliis *Receptaculum Chyli*, sese a vicinâ *membranâ cellulosâ*,
 colore suo candido, aut plerumque margaritaceo, sic satis
 distinguens, ilico nemini non in conspectum venit, cui vel
 semel antea illud ibidem demonstratum fuerit. Deinde, vul-
 neratâ ibidem *Receptaculi* parte imâ, aut reperto ibidem *va-*
se lacteo secundi generis majori, si lac aquâ tepidâ paululum di-
 lutum per illud in reliquum inde procedentem *Ductum Tho-*
racicum adigatur, & jam sic ille perpulchrè integer reperie-
 tur; si modo antea *Pulmones* ab *asperâ arteriâ* supra ejus *dicho-*
tomiam, & *Cor* a suis vasis non eminus a *basi*, prudenter abla-

ta fuerint; si & deinde omnia hæc, nonnihi elevando, fuerint a vertebris *dorsalibus*, a vena *sine pari*, & ab *Aortâ descendente*, nec non ab *Oesophago*, soluta. Tum enim reptatum ejus quemvis, sub membranâ *Pleurâ* transparentem, & inter ramos superiores *venæ cavæ* & *aortæ* hinc inde visibilem, haud ægre prudens culter omnino extricabit ad extremum ejus usque finem, quô in *venam subclaviam* inseritur sinistram. Quæ methodus sane optima nobis, & tutissima, atque expeditissima, visa est, quum in cadavere quocunque ope hujus, brevissimo temporis intervallo, *Ductus Thoracici* conspectus obtineatur, qui e contrario sine hac methodo inveniri, aut saltem illæsus exhiberi, sæpe non posset, quia ductus ille interdum a situ suo, in cavo dextro pectoris inter venam *sine pari* & inter *aortam descendentem*, aut aliquantum sub eadem, ordinarie fixo, & apud *Barthol.* in *Centur. 1. Obs. Hist. 53. & 54.* exactè, sed nitidius multò in *Imp. Anat. A. Cantii* delineato, mirè admodum abludit, aut & nonnunquam ad vertebrae dorsi *Pulmo* vitiosè ipsi membranæ *Pleuræ*, quoad tenuitatem multum mutatae, stricte admodum accrevisse apprehenditur. Unde cum limitatione nonnullâ interpretandus venit modo citatus *A. Cantius* in *Imp. An. pag. 25.* docens

„ in mediâ corporum vertebrarum *Thoracis* sede, medio inter venam *sine Pari* a dextris, & *aortam descendentem* a sinistris, loco, dari locum illum, ubi certissime in quocunque cadavere reperiri possit *Ductus Thoracicus.* „

Naturæ autem in his lusuum triplex exemplum evidens commemorare liceat, & figurâ quodque suâ oculis exhibere.

F I G. 1.

Ductus
Thora-
cici lu-
suum
primus.

Hic ego, rarius Anatomicis occurrentem, *Thoracici Ductus* speciosissimam in Ramos divisionem, ejusque in latere *sinistro* decursum, quantâ possim curâ, delineabo e cadavere senili masculino.

Ad quartæ nimirum in isto vertebræ *Lumbaris* superioris regionem dextram, *Receptaculum Chyli W.* hærebat, quod in
hec

hoc cadavere verè *Receptaculum* erat, nullis quippe sepimentis interseptum, & adeo amplum ut digitum *auricularem* tenuiorem ferme admitteret. Ex hoc, longitudinem dimidiati Pollicis emenso, tres (ut plerumque duo vel tria hujus *Ductûs* principia inveniuntur) prodibant angustiores canales, membranâ *cellulosâ* mutuo juncti Q. Q., quorum tertius duobus succumbens primò visum fugiebat. Ex illis brevi conflatus unus *Ductus* O adscendebat in primam vertebram *Dorfi* inferiorem usque, inde aliquantum sinistrorsum in partem inferiorem vertebræ *dorfi* secundæ reflexus, insolitam bifurcationem M subibat, cujus alter ramus M. 2., post insignem descensum ad angulum acutum relevatus, terminabatur in alterum bifurcationis hujus ramum M. 1. N. n. M. 3., postquam hic Trunco eodem egressus, variè contortus M. 1., & itidem notabiliter descendens N., sub incumbente *Aortâ descendente*, speciosissimè in 6 vel 7 furculos, eosdemque angustissimos, variis gyris flexos, & maximè inter se invicem implicatos, scissus n, iterumque ex iisdem confluentibus renatus M. 3., tandem sursum reclinatus, sub ipso *Ductu* Thoracico occultus occurrebat (ut modo dixi) fini rami prioris M. 2; Ex his igitur coëuntibus ramis restitutus *Ductus Thoracicus* L., quum dextram, sed jam superiorem, partem nuper dictæ vertebræ secundæ *dorfi* repetiisset, inde postliminio per eminentem faciem spinæ *dorfi* primo assurgens, in sinistram cavitatem Thoracis deinde descendens aberravit arcûs specie L. D. K.; in cujus medio valde dilatato D. *Aneurisma* verum sese offerebat, (uti totum illum apparatus materiâ ceraccâ turgentem adhuc dum mihi servo). Porro ex ejusdem arcûs cornu in lævâ parte spinæ hærente sursum reflexus K., jam sinistram cavitatem Thoracis tenens BBB ante *Radices* costarum, proximè juxta truncum *Nervi intercostalis* sinistri, porrectus, ad vertebram quartam *Dorfi* superiorem appellens, denuo tandem revolvebatur dextrorsum sub *Oesophagum* b., sed mox sub eo emergens A. petiit oblique sinistram *venam* subclaviam, cui infereretur. Latus autem Thoracis *dextrum* nullum tale hujus ductûs germen post ejus flexum in sinistras L. D. K.

accepit; quale, se, in Ductûs ejusdem in *Levas* errore ita vidisse, benignissime mihi Vir Celeberrimus *B. S. Albinus* nuperrime indicavit, ut tum *duo* hi quasi *Ductus Thoracici* tandem in *unum* confluerent. Quale quid & olim *Richard. Lowerus* dubio procul in hominis cadavere invenit. Verùm haud sic communiter, ut, quod quotidianæ Dissectiones negant, summus Vir scribere debuerit in elegantissimo *tract. de Cord. C. v.* „ Quoniam autem sanguis, „ vitæque ipsa, à continuo recentis *Cbyli* influxu dependet, „ necesse est, ut *Cbylus* viâ liberâ, & apertâ semper in „ eum transeat, quare *Ductus Cbyliferi* per *totum fere tra-* „ *ctum* a *receptaculo* ad *venam subclaviam* usque, nisi prope „ *cordis regionem*, *duo* sunt, & instar *scalæ latera* mutuo „ communicant, non alium certe in finem, quam ut, si *al-* „ *ter* obstructus fuerit, *Cbylus* per *alterum* adscendat.

F I G. 2.

Ductûs
Thora-
cici lu-
sum se-
cundus.

Hæc repræsentò, uti in cadavere infantili deprehendi, *Ductum Cbyliferum* singulari modo in ramos diffusum, nec non *venæ azygos* insertum. Hic videlicet uno tantum ramo ortus *W*, nequaquam *receptaculi* quidpiam referenti, in latere *dextro*, inter *venam azygam* & *Aörtam Descendentem*, Thoracem transiens, tandem *sinistrorsum* reflexus duplici extremo *A*. in ipsam *venam jugularem internam* multum supra *valvulas* ejus *Semilunares* terminabatur. Sed mox post ejus in *cavum Thoracis* introitum sobolem emisit *R*. quæ *Aörtam Descendentem* suprascandens, & juxta *latus* ejusdem reflexa *Q*, varias sub eadem insulas formans *PPP*, & *Mæandrum* subtilem constituens, tandem in *gyrum* contorta *O*., sursum in *ductum Thoracicum* revertebatur. Porro *Ductus* ipse, quum ad superiora *Thoracis* appulisset, secundò ramum tenuem *B*. dimisit in sobolem *C*. *venæ azyge* huc extraordinariè derivatam, quæ, a *dextris* *Thoracis* veniens *C*., sub *ductu Thoracico* in *sinistras* lata, recipiebat modo commemoratum ejus ramum *B*, deinde fissa in insulam *Rhom-*
boi-

boideam D recoalescebat, & longo satis itinere I sub Aortâ & *Ductu Thoracico* in truncum venæ *azygos* tandem desinebat K.

Quem haud vulgarem omnium horum tubulorum infesum materiâ ceraceâ sibi nitidissimè conditum & siccatum possidet amicus meus integerrimus *N. Lambergen*, M. Doctor Leovardienfis. Præterea Ductum hunc similiter in *Azygam* venam, &, quod magis mireris, in eodem cadavere simul in venam *subclaviam* utramque, ut & in venam *cavam superiorem & inferiorem* potuisse, notavit *Kulmus*, uti videre est in amplissimo de *Thoracico Ductu* Tractatu in *Comment.* ab *Alb. Haller* in *Inst. Med. H. Boerb.* § 124.

Quum autem lac tepidâ dilutum in modo expositum *canalem Thoracicum* infernè immitterem, illud, quod peculiare visum fuit, non inferiorem R sed superiorem O' aperturam rami O. Q. R. simul intrans, & per ejus plexus omnes P. P. P. divisum, per orificium inferius R in Ductûs Truncum redibat.

Contigit præterea, ut lac, quo *Thoracicus Ductus*, ramis superioribus *venæ cavæ* ligatis, turgebat, in Ramum C. D. venæ *sine pari*, atque deinde in eam venam ipsam, impulsus, & omnes *intercostales* ramos ejus præterlabens, tandem per ramum ejus M. T. T. (rarissime hac ratione desinentem) in venam *Emulgentem* sinistram X deductum; foras intra abdomen efflueret; verum nisi rami ejus *intercostales* sinistri E. F. obturarentur, & his præsertim effluxit. Uti in cadavere ipso omnia hæc Celeberrimo Viro, summe Anatomes perito, *D. H. Gaubio*, Præceptore meo nunquam non Honorando, exhibere me potuisse maximo mihi duco honori.

FIG. 3.

Hic denique prioribus duobus Tertium adjiciendum mihi venit exemplum, nuper in prælectionibus publicis ab Anatomicorum Principe, Præceptore meo semper colendo; *B. S. Albino*, nobiscum in cadavere adulto communicatum. *Ductus* scil. *Thoracicus* duobus cruribus M. P. natus, principio
Ductus
Thoraci-
ci lu-
suum
tertius.
qui-

quidem capiti magno dextroque Diaphragmatis & Aortæ trunculo Descendenti, nec non deinde venæ azygos & eidem Arteriæ, haud infolita ratione, interjacebat, sed paulo post dextrorsum recurvatus, & transgressus modo dictam venam, denuo revolvebatur fursum F, & a latere dextro ejusdem venæ ad spatium quatuor ferme vertebrarum Dorsalium, super *intercostales* venas dextras c. c. c., ferebatur E. Hinc tandem in sinistras reversus D, sub ipsa vena azygos cursum suum intendit, ut, modo & via solitis, in venam *subclaviam* sinistram aperiretur.

OBSERVATIO ANATOMICA QUINTA.

Ex Puellâ trienni emaciatissimâ.

1. In Cavitatibus, *Abdominis*, membranæ *Pleurae*, *Pericardii*, & *Cranii*, multa aqua effusa.
2. In *Rene* sinistro duæ *Pelves*, intercedente *Corticali* substantiâ, plane discretæ, quarum altera, in superiori parte *Renis* recondita, *papillas* quatuor, altera vero, in demissiori ejus regione sita, tres tantummodo *papillas* recepit. Utraque autem *Pelvis* in suum *Ureterem* abibat, qui sibi quidem proxime adjacebant, sed dissociati per integrum suum descensum, duobus ostiis, amplitudine discrepantibus, atque se invicem quam proxime contingentibus, perforabant oblique *Vesicam*, usitato id cæterum more, & loco insertionis eorum sueto. Hinc admiratione prorsus dignum, quod aër flatu in *Vesicam* per dextrum *Ureterem* immâssus, levi negotio in geminatum hunc *Ureterem* regurgitaret; dum contra in *Ureterem* simplicem dextri lateris ille nulla vi (uti mirifica *Ureterum* insertionis ratio semper id solet prohibere) ex *Vesicâ* reprimi posset. Quo accidit, ut *Ureterem* hunc posteriorem, aère (ut omnia hæc præparata siccarem) impulso & ipsam vinctâ *Urethrâ* vesicam, & hinc geminos pariter aliterius lateris *Ureteres*, eadem operâ dilatate potuerim.

Ureteres
Gemini
ab ortu
suo ad
finem us-
que di-
stincti.

In Ure-
teres fla-
tus ex
vesicâ
regurgi-
sat.

OBSERVATIO ANATOMICA
S E X T A.

In muliere sexagenariâ viscerum abdominalium situs Naturalis absurde depravatus, ex corruptâ figurâ *trunci* corporis.

1. *Ventriculus* magnâ sui parte deorsum, & simul dextrorsum notabiliter detrusus, ita, ut infra umbilicum hærens, *fundo* suo ipsam mediam oram *pelvis osseæ* contingeret, & magnam sui partem intra cavum dextrum abdominis locaret. Hinc ejus forma etiam multum alterata & triangularis quasi fuit.

2. *Hepar* respectu corporis totius prægrande, ex *Hypochondrio* dextro deturbatum, cavitatis ossis *Ilium* partem prope modum tertiam occupaverat.

3. In *Lienis*, fere sub *lineam albam* abdominis detrusi, superficie exteriori erat a costâ, intrâ abdomen admodum protuberante, exsculpta profunde fovea.

4. *Intestinorum Gracilium* portio potior in cavum dextrum abdominis adacta.

5. *Principium Intestinorum Crassorum*, sive *Intestinum Magnum Cæcum* unâ cum processu *Vermiculari*, in superiori & anteriori regione cavitatis *Pelvis* extraordinariè insidens *Utero*, & *Alæ Vespertilionis* istius lateris.

6. *Intestinum Colon*, post flexum suum *Sigmoideum* primum, horizontaliter quidem per ventrem decurrebat usque in *sinistras*, sed inde postliminiò multum in *dextras* revertebatur, & tertio in *sinistras* iterum revolutum demum *pelvim* versus ducebatur.

OBSERVATIO ANATOMICA
S E P T I M A.

In Cadavere virili 46 annorum.

Situs *Coli* intestini hac ratione ab ordinario abludebat.

Colon transversim per abdomen sub *fundo Ventriculi* deductum, & *Splenem* jam contingens, inde per *Hypochondrium*

sinistrum adscendebat juxta latus *Ventriculi* sinistrum ad *Diaphragma* usque, & eidem membranaceis nexibus affigebatur prope foramen, per quod *Diaphragma Oesophagum* transmittit. Hinc iterum sinistrorsum inflexum per latus abdominis rectè descendebat in cavum ossis *Ilium* usque, tum rursus dextrorsum recurvatum super *intestinis tenuibus* partem *fundi Ventriculi* sinistram petens, ibidemque in gyrum contortum, in saccum magnum erat dilatatum aère & fœcibus siccissimis, & postremo retrorsus reclinatum, profundèque sub *gracilibus intestinis* se submergens, juxta latus corporum vertebrarum *lumborum* sinistrum in *pelvim* perveniebat.

Ex quibus collectu facile, quanta vis ipsius *intestini*, ut & vicinorum musculorum, necessaria fuerit, ut excrementorum jam sicciorum pondus, per omnes has ambages intestini hujus, & toties contra leges gravitatis, in vita sursum propelleretur. Quamque turpe Medicis ejusmodi in casu imponere possint morbi, in eodem intestino *Colo* vere residentes, & ambientium interea viscerum labem mentientes.

OBSERVATIO ANATOMICA OCTAVA.

In Cadavere senis.

In arteriâ utriusque lateris *Carotide*, sive *Soporali*, *internâ*, insueta quoque intorsio nobis oblata; utraque enim illa, non longe a suo ex trunco communi arteriæ *Geminæ Soporali* adscensu, ad angulum acutum reflexa, per pollicare spatium descendebat, & inde denuo sursum ad angulum acutissimum revolvebatur, tum demum recto tramite foramen septimum *Cranii* in osse *Petroso* exsculptum ingressura. Singulorum autem angulorum illorum latera mutuo sociabantur ope tenuis *Cellulosæ* texturæ, uti hæc accurate satis ostendit *Figura iv.* Arteriarum *Carotidum* alteram materiâ, quam usitate vocant, *Ceraceâ* adimpletam, & naturali in situ siccatam.

E X.

EXPLICATIO FIGURARUM.

FIG. 1.

- A** Ductus Thoracicus sub Oesophago prodiens.
b Ejusdem revolutio sub eum.
B — Decursus juxta Radices costarum.
C C Portio Oesophagi.
D Ductus Thoracici decursus per Eminentia corpora vertebrarum; ejusdemque Aneurisma Verum.
d Lateralis ramus ex vasis Lymphaticis coeuntibus natus.
E Vena Azygos a Vena Cava Superiori rescissa.
FFFF rami intercostales dextri.
ffff ——— sinistri.
G Vena Azygos terminata in intercostalem ramum.
H H Ramus ejusdem tandem Ductum Thoracicum subiens.
I Ramus intercostalis ejusdem.
K Ductus Thoracicus in sinistra Cavitate Thoracis hærens.
L Idem in dextro Cavo ejus.
M Ejusdem divisio in duas fo-
- boles.
 1. Alterius convolutio.
 2. Alterius descensus.
 3. Surculus ex gyris abscedens sub ductu Thoracico ipso.
N Prioris lobolis reptatus.
n Ejusdem diffusio in ramusculos.
O Ductus Thoracici principiorum coalitus.
P Aortæ descendens Cæliacus ramus.
QQ Duo principia Ductus Thoracici.
RS Arteriæ Mesentericæ superiores, in hoc Cadavere geminæ.
T Utraque Arteria Emulgens.
V ——— Spermatica.
W Receptaculum chyli.
XXX Caput magnum dextrumque Diaphragmatis versus dextras inclinatum.
Y Arteria Mesenterica inferior.
Z Aortæ divisio in Iliaca vasa.

FIG. 2.

- A** Duo Extrema Ductus Thoracici.
B Ductus Thoracici ramus.
C Venæ Azygos ramus.
D Idem in duos filius.
EF Duæ venæ intercostales sinistrae.
G Vena Azygos a Vena Cava superiori rescissa; & multum ab Aortâ disjuncta in perspicuitatem majorem.
H Aorta descendens infra Angulum ejus amputata.
I Venæ Azygos ramus.
K Huius ortus.
LLLL Venæ intercostales dextrae.
ll ——— sinistrae.
M Ramus Venæ Azygos sub Ductu Thoracico, & Aorta

- incedens.
 NS Aorta hians ablatâ portione intermediâ.
 O Ramus Ductûs Thoracici convolutus.
 PPP Eiusdem variâ insulâ.
 P Ramus dexter Venæ Azygos.
 Q Ramus Ductûs Thoracici supra Aortam scandens.
 R Eiusdem ortus.
 S vid. N.
 TT Ramus sinister Venæ Azygos.
 U Arteria Cæliaca.
 V Mesenterica superior Arteria.
 W Ductûs Thoracici principium.
 X Vena Emulgens sinistra.
 Y Emulgens arteria dextra.
 y ———— sinistra.
 ZZZ Caput dextrum magnumque Diaphragmatis in dextris retractum.
 a Arteriæ spermaticæ.
 b Ren Sinister.

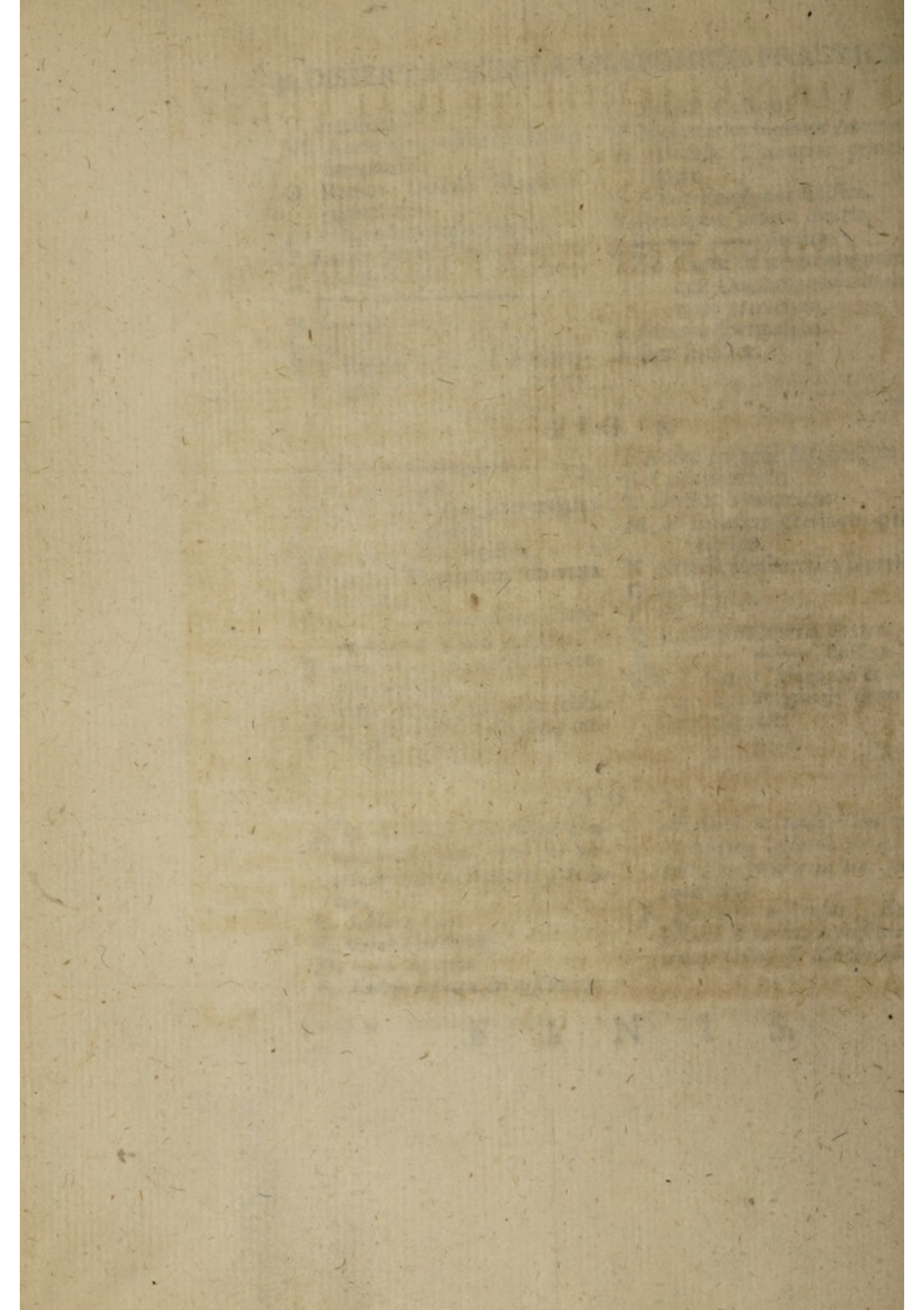
FIG. 3.

- A Ductus Thoracicus.
 B Vena Azygos.
 C C C C Venæ intercostales dextræ.
 c c c ———— sinistra.
 D Ductus Thoracicus sub vena Azygos.
 E ———— decurrens a latere dextro Venæ Azygos.
 F ———— transgreditur eandem Venam.
 G Vena azygos bifariam scissa.
 H O Eius ramus in sinistras tendens sub Aorta.
 I Aortæ truncus descendens.
 K Cæliaca arteria.
 L Ductus Thoracicus.
 M P Eiusdem geminum principium.
 N Arteria Mesenterica superior.
 O vid. H.
 P vid. M.
 Q Emulgens arteria dextra.
 R ———— sinistra.
 S S T Caput Magnum & dextrum diaphragmatis dextrorsum reflexum.

FIG. 4.

- A. B. Truncus Carotidam communis convexus, quâ per vertebrae colli in cadavere ferebatur.
 B. Scissura ejus.
 C. Carotis externa.
 D. ——— interna.
 E. Eadem reflexa & descendens;
 ubi simul in conspectum venit Membrana Cellulosa, latera anguli, quem arteria hæc facit, connectens.
 F. Eiusdem adscensus, iterum prioris E parieti accrescens Mediante Cellulosâ Membranâ.

E L N I S

CLARISSIMO, ERUDITISSIMOQUE JUVENI

CORNELIO HENRICO VELSE,

In Celebri Academîâ Lugduni Batavorum
Medicinæ Candidato, salutem plurimam dicit

JOHANNES BARRET, Hibernus.

Carmina mea (Doctissime Juvenis) utinam nunc non prorsus ingrata en accipias. Ignoscas quæso, quòd gratam amicitiae memoriam omnibus propalare studerem præsertim cum de te studiisque tuis omnia bona sperare fas sit. Si quid in Anatomicis, in quibus semper cum cura versaris, tibi feliciter innotuerit, ut mihi literis mandare digneris iterum iterumque rogo: interea quaecunque tum Lutetiæ, tum Londini, in re Medica notatu dignissima observare mihi licuit quam primum patrios attigero fines tibi ingenuè communicabo. Vale, sodalium dilectissime, & scientiam Hippocraticam ulterius illustrare perge, memoriamque mei, jure tibi devinctissimi, fideliter serva.

Dabam Londini.

Pæonium celebrare decus, famamque perennem,
Carmine dum meditor, Phoeboque potentia regna
(Munera chara Deum) juvenis nunc maxime, lætor
Eximium vidisse diem quo fata dederunt,
Humano generi tantam sperare salutem.
O mihi Pindarici faveant si carmine manes
Vel quæ sublatos cecinit vicina Cremonæ
Musa gemens agros, repetens tibi lætus honores,
Virtutesque tuas longum memorando per ævum,
Aggrederer numeris altæ tentamina famæ.

(a)

Divi-

Divinas qui tradit opes, cui maxima cura,
Tollere morborum causas, relevare jacentes,
Proximus ille Diis (penitus lætantibus ægris)
Discutiet morbos, instantia fata repellet;
Has tibi jam refero laudes, jam tempora lauro
Frondescunt meritâ, Batavis nec deërit alter
Boerhavius, clare sequeris quem passibus æquis
Tractatusque senis verbis animoque revolvis.
En opus egregiâ peragis quod pingitur arte
Quæsitum studiis tanto molimine rerum:
Alternis vicibus vitalia flumina currunt,
Te duce, te rapidi justo moderamine rivi.
Exhalans animam Pulmonibus ante laborans
Sanatus miserum didicit meminisse dolorem:
Languentes fibras aurito pollice tangis,
Laxatas tendis, tensas medicamine laxas.
Corporis Humani solers penetralia lustras,
Injiciendo facis truneos fruticare lacertis:
Olim Newtonus radio sic attigit astra,
Eminus aspiciens, nigra caligine mersas
Eduxit stellas, stellarum lucidus ordo
Emicat, optatum Nautis diffundere lumen;
Haud aliter Patriæ memorem te sæpe juvabit,
Morborum sævas referare levamine causas,
Invalidas vitæ vires, rivosque fluentes,
Undique quos retinent penitus cingentia claustra:
En Haga te quærit, Rhenus tibi limpidus amnis:
Flumine cæruleo lætos largitur honores.
Felices Batavi! Felicia tempora! quæ te
Constituunt Medicum miseris adhibere medelam.

AGNATUS DILECTISSIMO AGNATO

CORNELIO HENRICO
VELSE,

DOCTORALEM MEDICINÆ LAUREAM
GRATULOR

CORNELIUS JOANNES VELSE!

Th. Stud.

ο βίη βεχχός. η ὅ τέχνη μακρὴ. Hippocr. Aphor. 1.
Festina lente. Suet. in Aug.

Multa mihi quamvis suadere silentia possint,
Nec temere sacras sollicitare fides.
Post tria lustra cui vix quintus labitur annus,
Nec cui, ut Nasoni, carmina sponte fluunt.
Qui bene cognovit, quam sit sibi curta supellex,
Causa sibi iusti materiesque metus.
Cui quoque, dum nupero oppressum se vulnere sentit,
Ante fuit si quis, nunc vigor omnis abest.
Cui nec sufficient optatæ plena quietis
Otia, Castaliis otia grata novem.
Seria quem teneant multo graviora, canendo
Quæ nullum faciunt semper avara locum.
Cui bene sunt noti, audacis quos gloria cœpti
Traxerit in pœnas ambitiosa graves.
Pœnituit miseros quos sero: tumentibus ausis
Præcipites casu dum cecidere gravi.
Omnia quæ possint merito percellere mentem,
Vultum ne prodant nostra Thalia suum.

Ergone nunc fileam? non te testudo sonabit?
Atque edent nullum pleetra canora sonum?
Argutâ dum alii Musam meditantur avenâ,
Spectator solus desidiosus ero?
Læter honoratum cum pulcre cernere amicum,
Quem mihi sincerus tam bene jungit amor.
Est mihi nempe moras jubeat quod rumpere segnes:
Melpomenes moniti nunc meminisse juvat.
Somnia quod nuper meditati Diva ferebat,
Defunctum cecinit cum mea Musa senem.
Scilicet & studiis dantur nunc otia nostris,
Laxaturque arcus, qui modo tensus erat.
Nec tantum hoc: suadent quod quædam scribere: verum
Tempore tam festo turpe silere putem.
Hoc Lauri vetuere: vetat hoc Cyrrhæus Apollo:
Discipulo gaudens hoc Medicina vetat.
Nec patitur qui nos conjungit fœdere sanguis
Arcto, nec pietas officiumque finit.
Nec finit hoc probitas, placidique in pectore mores,
Non finit hoc mutuus tam bene castus amor.
Fas ergo fuerit testari gaudia cantu
Fausto, & lætitiâ, dulcis Amice, meam!
Et mihi languenti surgant in carmina vires!
Ingeniumque tibi serviat omne meum!
Offerat & tenues Elegos pudibunda Thalia!
Quales exigui pectoris esse queant.
Ergo manu tendenda chelys; nunc spiritus afflet
Ætherius, castas efficiatque fides!
Nec me laudantem spectata modestia ferret,
Nec tales artes mens generosa capit.
Hoc faciant Populi, instantis quos verba Tyranni
Submissos faciunt, collaque docta jugum.
Non Batavi, decusso felici omine quondam
Indociles dudum subdere collo jugo.
Non ego, qui, Batavo Batavus de sanguine natus,
Turpiter haud didici byssina verba loqui.
Hæc alios teneat vilissima cura: decentes
Suggere tu vati Musa benigna modos!

Debe.

Deberent etenim sine te mea pleetra tacere,
Cogerer officio sicque deesse meo.
Immemorem tum prisca domus clamaverit eheu,
Oblitumque boni Jura sodalitiis!
Quo licuit gaudere diu, vellemque liceret
Tam dulci socio tempus in omne frui!
Hæc est illa domus, prisca miranda figurâ,
Olim Virginibus rite dicata piis.
Unâ cum reliquis Templo prioribus, in quo
Consuérat multas fundere turba preces.
Sed, postquam rerum facies mutata sacrarum,
Usibus hoc aliis rite vacare solet.
Scilicet hic supra innumeris celeberrima chartis
Impressisque libris Bibliotheca patet.
Infra etiam exercet doctas Anatomia dextras,
Atque Ars ingenium nata polire bene.
Hic quoque Religio sedem tenet: Anglica nempe
Concio sollennes suevit habere preces.
Vicinâ in cuius fertur Boerhavius ingens
Principium studii deposuisse sui.
In quâ tres annos licuit spectasse labores
Herculeos, juveni qui mihi calcar erant.
Hic non cura fuit titubantes ponere gressus,
Nec vires hausto sollicitare mero.
Nec fabulis rapidas nunc fallere inanibus horas,
Sed studiis junctas consociare manus.
Quam crebro hic miseros habui, dixique Medentes!
Quos cunctis major sollicitudo premat.
Dum vidi summas quærendi corpora curas,
Non sine sollicito repperiunda metu.
Intempestivâ vidi dum corpora nocte
Inferri nostris ædibus, empta stipe.
Quæ nimium ah tenuis lucri dulcedine capti,
Affines miseri vendere sæpe solent.
Quæ nunc arcta viæ per compita multa trahebant,
Portabant humeris nunc leviora suis.
Qui proprios timuere sonos, formidine pressi,
Vicinos faceret ne vigilare tremor.

Quæ

Quæ ne forte nimis premeret formido gerentes,
Limina tutabar janitor ipse domus.
Et simul arrectas tetigit sonus altior aures,
Introitum lætis porta reclusa dabat.
Hæc simul intrârant, sensere recentia promptum
Protinus officium, Culter acute, tuum.
Hæc indefessus noctesque diesque secabas,
Expertus studium vincere cuncta vigil,
Summum sæpe ad mane, redux Matuta pararet
Ore rubente bonum quum referare diem.
Alterius caput hic, dum nuda hic ossa jacebant,
Multa quoque ex longo squallida facta situ.
Plurima membra igni dum fervens olla tenebat,
Exibant tandem quæ bene cocta foras.
Committebantur gelidis dum plurima lymphis,
Omnigenis succis evacuanda bene.
Putrida quæ postquam his longe submersa fuissent,
Extollebantur purificata probe.
Hinc odor haud talis, qualem Panchæa dedisse
Thura ferunt, sacris Thura cremata focis.
Nec talis, quam qui angustas impleverit ædes,
Unxit quis Christum casta Maria suum.
Bethaniæ ad mensam, Paschâ adventante, sedentem
Cum Lazaro, fuerat reddita vita cui.
Putribus at qualis semper rebusque, locisque
Fœdus, & ingratus suevit adesse comes,
Sed funestus odor, tetrumque per aëra virus
Implebant totam, vix toleranda, domum.
Cui tu assuetus eras adeo, sentire mephitin
Ne posset sævam jam stupefactus odor.
Naribus hic quamvis intrantes undique clausis
Efficeret subitos sæpe referre gradus.
Et quamvis contra vires munire veneni
Plurima tentarint Pharmaca mixta tibi,
Non impune tamen durasti, Chare, labores,
Corripuit sed te febris anhela quoque,
Quæ postquam graciles paulum depaverat artus,
Herbæ multiplicis pulsa potentis ope est.

Non tamen hæc, nisi post studiis, Henrice, laborem
Severe adhibitum Praxeos, & reliquis.
Longam artem, vitamque brevem Tu nempe sciebas,
Festinans, lento sed tamen usque pede.
Dumque alii minuunt fugientis tempora vitæ
Fortiter immensos evacuando scyphos.
Dumque aliis lubet securo pectore somnos
Ducere, & in multum continuare diem,
Tu, quæ vel propriæ dederat sollertia dextræ,
Eöæ aut dederant Hesperiaevæ plagæ,
Lustrabas oculo vigil, atque attentus, acuto,
Mirâque lustrabas qualiacumque sagax.
Quorum multa tuas ornant abscondita gazas,
Quæ licuit cupidâ sæpe tenere manu.
Teque, ad monstrandum facilem, rogitare quid esset,
Ferre & responsum, dulcis Amice, tuum.
Quantus compellare ægros, & visere quantus
Ardor erat? Medicis & comes ire bonis.
Omne felici multos relevare jacentes
Plus semel ex voto contigit, atque prece:
A quibus quod longos potuisti pellere morbos,
Auxiliatricis hoc fuit artis opus.
Omnia quæ suadent bene te sperare: canentem
Quæque jubent votis omina læta sequi.
Nec te sumta humeris provincia plena laboris,
Terreat: auctorem mens habet ista Deum.
Adde, quod & studiis pulcre innutritus honestis,
Non infueta novus miles ad arma venis.
Perge bonis avibus crescentia vota bonorum
Implere, & certam spem dare perge tui!
Otia tu cupies, sed honesta, & amica labori,
Præmia cultori quæ sua sponte dabunt.
Auguror? an nostram ludunt mala somnia mentem?
Sentiet officium Haga polita tuum.
Auguror? an video miseros concurrere, quorum
Turba ingens Medici cingat utrumque latus.
Ominor! a lætis pendebit maxima dictis
Turba, tuam quondam maxima poscet opem.

Forlas

Forfan & audebis (nisi fallunt omnia mentem)
 Condere quod multis jure placere queat.
 Aut aliquid proprii meditaberis ipse laboris,
 Cujus hæc specimen pagina pauca dedit.
 Nunc tantum liceat paucissima fundere vota,
 Quæ testes animi sint tibi, Care, mei.
 Det Deus, ut vitæ bene felix tempora degas!
 Et subeat velis aura secunda tuis!
 Lausque Machaönii sis Tu certissima cætus!
 Et veniat capiti gloria rara tuo!
 Et geminos faciat longum superesse Parentes!
 Et fervet Fratres, pignora cara, tuos!
 Et faciat, te digna, genas suffusa rubore,
 In thalamum veniat casta Puella tuum!
 Quæ tecum, juncto sociali fœdere, conjux
 Expleat extentos, & sine fine, dies!
 Perpetuentque domum, carissima pignora, Nati!
 Quos Numen faciat tempus in omne suos!
 (Tunc ego, nunc tenui cærum modulatus avenâ,
 Elicerem Clarias in nova vota Deas.)
 Detque tibi sacro longævæ jure Senectæ,
 Virtutis quæ fit pulchra corona, frui!
 Denique tot toto voveo tibi pectore læta,
 Quot sunt cæruleo fidera celsa Polo!
 Et quum tempus erit certis concedere fati,
 Translatum alloquio te beet usque suo!
 Leydenses ergo cum stet liquisse Penates,
 Et tandem patrios nunc remeare lares,
 Tu, quæ præcipiti jam jam pia carmina pennâ
 Scripsimus, ingenii munera parva mei,
 Suscipe, meque tuum memori dum mente recondas,
 Hæc sint absentis pignus, & arrha mei,
 Sæpius at liceat fidam contingere dextram,
 Et læto detur dicere, lætus Ave!

Φιλίας ἔνεκεν ἐκβολῶς, ἀνάγκης ἢ ταχέως.

Der Muth, die Munterkeit, der unermüdete Fleis
Die dich mein Werther Freund und deinen Geist bewegen,
Ein jedes giebet Dir den wohlverdienten Preis,
Und trägt Dir heut den Schmuk der Würdigen entgegen.
So recht! was du erlernt dein trefliches Geschicke
Verdient gewisz vor sich der weisen Musen Gunst,
Und diese zeigen dir allerreinsten Blicke,
Wiel Ihnen deine Schrift bekräftigt deine Kunst.

Nun folg der Vater - Stadt die dir so liebeich winckt
Dem Wunsch der Leidenden mit Klugheit vorzustehen,
Wo bald ein schwaches Hertz dir in die Arme sinckt,
Weil seine kräfte Ihm der Lauf des bluts entgehen,
Und bald die heftigsten und ungezähmten triebe
Des Leibes schwachen bau die stärcksten Henker seyn.
Glück zu! Dir folge stets Minervens treue Liebe,
Und drücke Deine Treu auch andrer Hertzen ein.

Mit diesen weinigen bezeuget seine
Hochachtung, und wünschet von
Hertzen alles Glück und Wohlergehen

B. LIEBERKÜHN,

Med. C.

K L I N K - D I C H T
T E R
V E R K I E Z I N G E
V A N D E N H E E R E
C O R N E L I S H E N R I K V E L S E ,
T O T
D E R M E D I C Y N E N D O K T E R .

Een andre Waereld legt ô V E L S E voor u open ,
Als gy Natuurs geheim in 't lichaam gade slaat,
En door Ontleedkunst, die op kopren' voeten staat,
Ons toont wat heils 'er van uw' arbeid is te hopen.

Kon 's menschen nut zoo zeer uw' geest en yver nopen,
Om te onderzoeken wat ervaren' Heelkunst baat,
Wat kruidery men vind tot 's kranken toeverlaat,
Wat 't waggelend leven stut, door ziekte en pyn bekropen!

Uw kunst-trezoor is ons een blyk van uwe vlyt;
Uwe ondervinding strekt aan veele tot verwyt,
Wien't leezen van deez' blaên het aanzicht moet doen bloezen.

Van uwe weetenschap getuige dit geschrift.
Volhard dan in dit werk met uw' begonnen' drift.
Op zulke doornen vind men de aangenaamste roozen.

J. F. PARVÉ.
J. U. Cand.

OP HET
INHULDIGEN

VAN DEN HEERE

KORNELIS HENRIK VELSE;

TOT DOKTER DER GENEESKUNST.

Wie voert my thans daer friffche lauren groeien ;
Parnassus bronkristal
Al klatrend vormt, in 't fchichtigh nedervloeien,
Een' fchuinfen waterval?
Wie helpt my braefft den fchrandren VELSE kroonen,
Met loof, dat nooit verdort,
Nu, op 't gejuich van Febus wakkre zoonen,
Hy ingehuldigt wort?
Hem zagh de Ryn in 't perk der lettren rennen:
Hem, yvrigh en vol vier,
De fteilfte vlucht der Hippokraetsche pennen
Naeroogen op papier.
Geen Attifch zout, geen kracht ontbreekt van reden
Zyn tong zelfs, die, zoo wis,
Den aert, hoe vreemt, der quaelen weet t' ontleden ;
Ook door ervaerenis.

Met

Met welk een drift, bestiert van zyn Vezenen;
Doorzocht, op hun bevel,
Dit kloek Vernuft, van gissen schuw en dwalen,
Het menschelyk gestel!
'k Herdenk met lust, hoe my 't gezicht kon streelen
Van 't geen, door hem bereit,
Den mensch ontdekt in al de wondre deelen,
Ons lichaem toegeleit.
Voorts nam zyn geest, om ruimer nogh te weiden,
Den kruithof ook te baet;
Of onderzocht, wat hantgreep zich op 't scheiden
Der stoffen best verstaet.
Zoo slaeft de vlyt, die d' oorzaak veeler dingen
Op 't naeust t' ontdekken tracht,
Waer ooit de loop der letteroeffeningen
Met luister wort volbragt.
Nu geeft de School bewys door bul en zegel,
Hoe zich haer liefing queet;
En noopt de jeugt, om naer dien zelfden regel
Te wandlen, ver van leet.
Begaefde Heer, wy groeten u, en wenschen
U, in uw eedle kunst,
Die't krankbedt troost, en 't leven stut der menschen,
Des Hemels milde gunst.

MDCCXLII.

J. SPEX.